

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
CEIP Campomaior - Ordes

Travesía de Campomaior s/n
15680 ORDES (A CORUÑA)
881 880 886 ceip.campomaior@edu.xunta.es
www.edu.xunta.gal/centros/ceipcampomaior

PROGRAMACIÓN DE NIVEL 5º CURSO EDUCACIÓN PRIMARIA

CURSO 2021-2022

**CEIP CAMPOMAIOR
ORDES**

**ESTRELLA FERREIRO DÍAZ
DOLORES CORBELLE FERREIRO**

ÍNDICE

1. CONTEXTUALIZACIÓN

2. OBXECTIVOS:

1. OBXECTIVOS DA ETAPA

3. CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTANDARES DE APRENDIZAXE, COMPETENCIAS BÁSICAS E MÍNIMOS ESIXIBLES

4. CONTIDOS, ACTIVIDADES E MATERIAIS DIDÁCTICOS

4.1 CONTIDOS

4.2 ACTIVIDADES E MATERIAIS DIDÁCTICOS

5. AVALIACIÓN

5.1 AVALIACIÓN DO PROCESO DE APRENDIZAXE DO ALUMNADO.

5.2 INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

5.3 AVALIACIÓN INICIAL

5.4 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E DE PROMOCIÓN

5.5 AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

5.6 AVALIACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DE AULA

6. METODOLOXÍA DIDÁCTICA:

6.1 PRINCIPIOS PEDAGÓXICOS XERAIS

6.2 AGRUPAMENTO DO ALUMNADO

6.3 ORGANIZACIÓN DOS ESPAZOS

6.4 ORGANIZACIÓN DO TEMPO

6.5 SELECCIÓN DE MATERIAIS E RECURSOS

7. A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E ÁS MEDIDAS PARA AFRONTAR OS PROBLEMAS DE APRENDIZAXE:

1. VALORACIÓN INICIAL E VÍAS DE ACTUACIÓN

2. REFORZO EDUCATIVO

3. ADAPTACIÓNS CURRICULARES

8. CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

9. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO USO DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN

10. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR

11. CONTRIBUCIÓN AO PLAN LINGÜÍSTICO DO CENTRO

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
CEIP Campomaioir - Ordes

Travesía de Campomaioir s/n
15680 ORDES (A CORUÑA)

881 880 886 ceip.campomaioir@edu.xunta.es
www.edu.xunta.gal/centros/ceipcampomaioir

12. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

1. CONTEXTUALIZACIÓN

O CEIP Campomaioir é un centro de dobre liña que escolariza 111 alumnos de Educación infantil e 245 alumnos de Educación Primaria. A organización e funcionamento do centro axustarase ao disposto no D. 374/1996 e na O. do 22 xullo de 1997.

Está situado nun entorno semiurbano e pertence ao concello de Ordes (A Coruña). O nivel socioeconómico e cultural das familias é medio / medio-baixo, e nel predominan os pais/nais con estudos primarios.

A maioría do alumnado é galegofalante; polo tanto, segundo o disposto no D. 124/2007 do 28 de xuño polo que se regula o uso e a promoción do galego no sistema educativo e desenvolve a Lei 3/1983 de Normalización Lingüística, utilizarase dita lingua en todas as materias agás en Matemáticas, Lingua Castelá e Educación Física, que se impartirán en castelán, e na materia de Inglés.

O horario lectivo do centro é de luns a venres en xornada continua de 9:30 a 14:30.

A distribución do alumnado por aula e a relación de titorías do 5º curso é a seguinte:

Curso	Alumnas	Alumnos	Total	Titora
5º A	9	13	22	Dolores Corbelle Ferreiro
5º B	7	16	23	Estrella Ferreiro Díaz

2. OBXECTIVOS

OBXECTIVOS XERAIS DA ETAPA

Os obxectivos da Educación Primaria estarán encamiñados ao logro da adquisición, por parte de todo o alumnado, das capacidades que permitan:

- Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe.
- Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lle permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais con que se relaciona.
- Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e de mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade.
- Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega, a lingua castelá e desenvolver hábitos de lectura.
- Adquirir polo menos nunha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lle permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.
- Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicarlos a situacións da súa vida cotiá.
- Coñecer e valorar o seu contorno natural, social e cultural, así como as posibilidades de acción e de coidado deste, con especial atención á singularidade de Galicia. Coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galegas.
- Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que recibe e elabora.
- Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais.
- Valorar a hixiene e a saúde, aceptar e aprender a coidar o propio corpo e o da outra xente, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- Coñecer e valorar a flora e a fauna, en especial a presente na Comunidade Autónoma de Galicia, e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, o valor da corresponsabilidade no traballo doméstico e no coidado das outras persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas.
- Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.

3. CRITERIOS DE AVALIACIÓN E MÍNIMOS ESIXIBLES REFERIDOS AOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

CIENCIAS DA NATUREZA Nivel EP5

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
CIENCIAS DA NATUREZA A	B1.1. Obter información relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, facer predicións sobre sucesos naturais, integrar datos de observación directa e indirecta a partir da consulta de fontes directa e indirectas e comunicando os resultados en diferentes soportes.	CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analiza, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.	CCL, CSIEE, CAA, CD, CMCCT	CCL. Busca e selecciona información. CSIEE. Organiza a información. CAA. Analiza a información e obtén conclusións. CD. Elabora informes en soporte dixital. CMCCT. Comunica os resultados da información obtida en diferentes soportes.
CIENCIAS DA NATUREZA A	B1.1. Obter información relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, facer predicións sobre sucesos naturais, integrar datos de observación directa e indirecta a partir da consulta de fontes directa e indirectas e comunicando os resultados en diferentes soportes.	CNB1.1.2. Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos.	CCL, CMCCT	CCL. Expresa oralmente e por escrito os contidos de forma clara e ordenada. CMCCT. Expresa os contidos en diferentes soportes.
CIENCIAS DA NATUREZA A	B1.1. Obter información relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, facer predicións sobre sucesos naturais, integrar datos de observación directa e indirecta a partir da consulta de fontes directa e indirectas e comunicando os resultados en diferentes soportes.	CNB1.1.3. Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).	CCL, CSIEE, CMCCT, CD	CCL. Obtén información de forma autónoma. CSIEE. Emprega a información buscada. CMCCT. Integra a información obtida de forma autónoma. CD. Usa o tratamento de textos.
CIENCIAS DA NATUREZA A	B1.1. Obter información relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, facer predicións sobre sucesos naturais, integrar datos de observación directa e indirecta a partir da consulta de fontes directa e indirectas e comunicando os resultados en diferentes soportes.	CNB1.1.4. Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico	CMCCT, CAA, CCL	CMCCT. Integra a información obtida. CAA. Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico. CCL. Obtén información de forma autónoma.
CIENCIAS DA NATUREZA A	B1.1. Obter información relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, facer predicións sobre sucesos naturais, integrar datos de observación directa e indirecta a partir da consulta de fontes directa e indirectas e comunicando os resultados en diferentes soportes.	CNB1.1.5. Efectúa búsquedas guiadas de información na rede.	CAA, CMCCT, CD	CAA. Fai búsqueda guiada de información na rede. CMCCT. Fai búsqueda de información na rede. CD. Expresa os resultados en diferentes soportes.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
CIENCIAS DA NATUREZA A	B1.1. Obter información relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, facer predicións sobre sucesos naturais, integrar datos de observación directa e indirecta a partir da consulta de fontes directa e indirectas e comunicando os resultados en diferentes soportes.	CNB1.1.6. Coñece e aplica estratexias de acceso e traballo na rede.	CAA, CMCCT, CD	CAA. Coñece estratexias de acceso e traballo na rede. CMCCT. Aplica as estratexias de acceso e traballo na rede. CD. Expresa os resultados en diferentes soportes.
CIENCIAS DA NATUREZA A	B1.2. Establecer conxecturas tanto respecto de sucesos que ocorren dunha forma natural como sobre os que ocorren cando se provocan a través dun experimento ou dunha experiencia.	CNB1.2.1. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	CSIEE, CAA, CMCCT	CSIEE. Ten iniciativa na toma de decisións. CAA. Ten autonomía na planificación de accións. CMCCT. Manifesta autonomía na execución de accións e tarefas.
CIENCIAS DA NATUREZA A	B1.3. Traballar de forma cooperativa, apreciando o coidado pola seguridade propia e a dos seus compañeiros/as, coidando as ferramentas e facendo uso adecuado dos materiais.	CNB1.3.1. Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	CAA, CSC, CMCCT, CSIEE	CAA. Utiliza estratexias para realizar o traballo. CSC. Amosa habilidades para a resolución pacífica de conflitos. CMCCT. Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual, CSIEE. Utiliza estratexias para realizar traballos en equipo.
CIENCIAS DA NATUREZA A	B1.3. Traballar de forma cooperativa, apreciando o coidado pola seguridade propia e a dos seus compañeiros/as, coidando as ferramentas e facendo uso adecuado dos materiais.	CNB1.3.2. Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación	CMCCT, CSC, CD	CMCCT. Coñece as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, e dos materiais de traballo. CSC. Emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos e dos materiais de traballo. CD. Uso correcto das tecnoloxías da información e comunicación.

CIENCIAS SOCIAIS Nivel EP5

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
CIENCIAS SOCIAIS	B1.1.Realizar un traballo de investigación que supoña a busca, selección e organización de información sobre fenómenos previamente delimitados, a realización dun produto, a documentación do proceso e a comunicación do resultados.	CSB1.1.1.Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e a comunica oralmente e/ou por escrito.	CAA, CD, CMCCT, CCL	CAA- - Mantén a atención. CD- - Utiliza as TIC como ferramenta de aprendizaxe. CMCCT- Ordena a información relevante a nivel oral he escrito. CCL- - Identifica as ideas máis importantes de textos.
CIENCIAS SOCIAIS	B1.1.Realizar un traballo de investigación que supoña a busca, selección e organización de información sobre fenómenos previamente delimitados, a realización dun produto, a documentación do proceso e a comunicación do resultados.	CSB1.1.2.Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.	CSIEE, CAA	CSIEE- - Amosa interese por mellorar. CAA- - Manifesta confianza nas súas propias capacidades.
CIENCIAS SOCIAIS	B1.1.Realizar un traballo de investigación que supoña a busca, selección e organización de información sobre fenómenos previamente delimitados, a realización dun produto, a documentación do proceso e a comunicación do resultados.	CSB1.1.3.Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.	CAA, CCL, CMCCT	CAA- - Manifesta confianza nas súas propias capacidades. CCL- - Expón textos correctamente ordenados. CMCCT- - Ordena correctamente os traballos presentados.
CIENCIAS SOCIAIS	B1.2.Empregar estratexias de traballo cooperativo, adoitar un comportamento de respecto e tolerancia ante as diferentes ideas e achegas alleas nos diálogos e debates, valorando o esforzo e amosando actitudes de cooperación, participación e respecto cara aos demais.	CSB1.2.1.Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material.	CSC, CAA	CSC- - Traballa correctamente en grupo. CAA- - Mantén a atención
CIENCIAS SOCIAIS	B1.2.Empregar estratexias de traballo cooperativo, adoitar un comportamento de respecto e tolerancia ante as diferentes ideas e achegas alleas nos diálogos e debates, valorando o esforzo e amosando actitudes de cooperación, participación e respecto cara aos demais.	CSB1.2.2.Adopta un comportamento responsable, construtivo e solidario, respectando diferentes ideas e achegas nos debates e recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático.	CSC, CAA	CSC- - Respeta as ideas de outros/as. CAA- - Mantén confianza nas súas propias posibilidades.
CIENCIAS SOCIAIS	B1.3.Coñecer e utilizar as palabras claves e conceptos necesarios para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais, así como comprender diferentes linguaxes recollidos en textos de carácter social, xeográfico ou histórico.	CSB1.3.1.Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.	CCL, CAA, CMCCT, CSC	CCL- - Coñece e usa o vocabulario correcto de CS. CAA- - Mantén a atención. CMCCT- - Ordena o vocabulario propio das CS. CSC- - É capaz de respectar as opinión de outros/as

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
CIENCIAS SOCIAIS	B1.3.Coñecer e utilizar as palabras claves e conceptos necesarios para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais, así como comprender diferentes linguaxes recollidos en textos de carácter social, xeográfico ou histórico.	CCB1.3.2.Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.	CCL, CMCCT, CSC, CAA	CCL- - Relata textos relacionados coas CCSS. CMCCT- - Ordena contidos para a súa exposición. CSC- - Manifesta a súa opinión en grupo. CAA- - Mantén confianza nas súas capacidades.
CIENCIAS SOCIAIS	B1.3.Coñecer e utilizar as palabras claves e conceptos necesarios para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais, así como comprender diferentes linguaxes recollidos en textos de carácter social, xeográfico ou histórico.	CSB1.3.3.Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.	CCL, CD, CMCCT, CSC	CCL- - Entende información relacionada coa materia. CD- - Usa as TIC como ferramenta de aprendizaxe. CMCCT- - Organiza a información relacionada coa materia. CSC- - Manifesta a súa opinión diante dos outros/as.
CIENCIAS SOCIAIS	B2.1.Explicar como é e de que forma se orixinou o Universo e os seus principais compoñentes.	CSB2.1.1.Describe como é e de que forma se orixinou o Universo e explica os seus principais compoñentes identificando galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.	CMCCT, CCL	CMCCT- - Ordena os acontecementos relacionados co Universo. CCL- - Identifica os compoñentes do Universo
CIENCIAS SOCIAIS	B2.2.Describir as características principais do Sistema Solar identificando diferentes tipos de astros e as súas características.	CSB2.2.1. Describe as características, compoñentes do Sistema Solar, localizando o Sol no centro do mesmo e os planetas segundo a súa proximidade.	CMCCT, CCL	CCL- - Define correctamente algúns dos elementos que compoñen o sistema solar. CMCCT- - Ordena correctamente os planetas do sistema solar
CIENCIAS SOCIAIS	B2.3. Localizar o planeta Terra e a Lúa no sistema solar, explicando as súas características, movementos, consecuencias e calcular os fusos horarios.	CSB2.3.1. Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios.	CMCCT, CCL, CAA	CMCCT- - Identifica a Terra entre os planetas do sistema solar. CCL- - Enumera e describe as capas da Terra. CAA- - Autoevalúase.
CIENCIAS SOCIAIS	B2.3. Localizar o planeta Terra e a Lúa no sistema solar, explicando as súas características, movementos, consecuencias e calcular os fusos horarios.	CSB2.3.2.Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo.	CMCCT, CCL, CAA	CMCCT- - Sabe definir o movemento de rotación. CCL- - Define o día e a noite. CAA- - Autoevalúase.
CIENCIAS SOCIAIS	B2.3. Localizar o planeta Terra e a Lúa no sistema solar, explicando as súas características, movementos, consecuencias e calcular os fusos horarios.	CSB2.3.3.Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares.	CMCCT, CCL	CCL- - Define o que é a translación. CMCCT- - Interpreta a translación como causante da sucesión de días e noites.
CIENCIAS SOCIAIS	B2.4.Describir correctamente planos e mapas, incluíndo os planisferios, interpretando a súa escala e signos convencionais.	CSB2.4.1.Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.	CMCCT, CAA	CMCCT- - Recoñece os principais paralelos e meridianos da Terra. CAA- - Mantén a atención.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
CIENCIAS SOCIAIS	B2.5. Identificar os elementos que inflúen no clima, explicando como actúan nel e adquirindo unha idea básica de clima e dos factores determinan o clima en España.	CSB2.5.1. Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que determinan en España.	CMCCT, CCL	CMCCT- Identifica as características das zonas climáticas - CCL- - Elabora definicións de conceptos
CIENCIAS SOCIAIS	B2.6. Recoñecer as zonas climáticas mundiais e os tipos de clima de España identificando algunhas das súas características básicas.	CSB2.6.1. Explica que é unha zona climática, nomeando as tres zonas climáticas do planeta e describindo as súas características principais.	CMCCT, CCL	CMCCT- - Coñece e recoñece as zonas climáticas. CCL- - • Explica que son o tempo e o clima
CIENCIAS SOCIAIS	B2.6. Recoñecer as zonas climáticas mundiais e os tipos de clima de España identificando algunhas das súas características básicas.	CSB2.6.2 Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence.	CMCCT, CAA, CCL	CMCCT- - Diferenza as zonas climáticas polas súas características. CAA- - Participa de forma activa nos traballos en grupo. CCL- - Entende como inflúen os factores na diversidade climática
CIENCIAS SOCIAIS	B2.7. Explicar que é unha paisaxe, identificar os principais elementos que a compoñen e as características das principais paisaxes de España	CSB2.7.1. Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade.	CCL, CSC, CAA	CCL- - Explica que é a paisaxe. CSC- - Manifesta confianza nas súas capacidades. CAA- - Participa de forma activa nos traballos en grupo.
CIENCIAS SOCIAIS	B2.8. Describir as características do relevo de España e a súa rede hidrográfica, localizándoos nun mapa.	CSB2.8.1. Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en España e as súas vertentes hidrográficas.	CMCCT	CMCCT- - Enumera nun mapa as principais unidades de relevo en España.
CIENCIAS SOCIAIS	B2.8. Describir as características do relevo de España e a súa rede hidrográfica, localizándoos nun mapa.	CSB2.8.2. Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de España.	CMCCT	CMCCT- - Ordena nun mapa os principais ríos de España.
CIENCIAS SOCIAIS	B2.9. Explicar a importancia da intervención humana no medio e favorecer o desenvolvemento sostible.	CSB2.9.1. Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste.	CSC, CCL	CSC- - Participa activamente en actividades grupais. CCL- - Recoñece a importancia do coidado do medio.
CIENCIAS SOCIAIS	B2.9. Explicar a importancia da intervención humana no medio e favorecer o desenvolvemento sostible.	CSB2.9.2. Favorece o desenvolvemento sostible e o consumo responsable.	CSC, CAA	CSC- - Valora o consumo responsable. CAA- - Realiza as tarefas de maneira ordenada, clara e limpa
CIENCIAS SOCIAIS	B3.1. Explicar a importancia que ten a Constitución para o funcionamento do Estado español, así como os dereitos, deberes e liberdades recollidos nesta.	CSB3.1.1. Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución e explica a importancia que a Constitución ten para o funcionamento do Estado español.	CSC, CCL	CSC- - Recoñece os principais principios democráticos. CCL- - Expón os principais principios democráticos.
CIENCIAS SOCIAIS	B3.2. Identificar as institucións políticas que se derivan da Constitución. Funcións e organización.	CSB3.2.1. Identifica as principais institucións do Estado español e describe as súas funcións e a súa organización.	CSC, CCL	CSC- - Valora as accións cotiás que contribúen a frealo. CCL- - Coñece e recoñece as institucións do Estado.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
CIENCIAS SOCIAIS	B3.2. Identificar as institucións políticas que se derivan da Constitución. Funcións e organización.	CSB3.2.2. Identifica e comprende a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles.	CCL, CSC	CCL- - Coñece a división de poderes do Estado. CSC- - Comprende que é a división de poderes.
CIENCIAS SOCIAIS	B3.3. Describir a organización territorial do Estado español así como os órganos de goberno.	CSB3.3.1. Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias.	CCL, CSC	CCL- - Coñece as provincias de España. CSC- - Manifesta confianza nas súas posibilidades.
CIENCIAS SOCIAIS	B3.4. Valorar a diversidade cultural, social, política e lingüística do Estado español respectando as diferenzas.	CSB3.4.1. Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.	CSC, CCL	CSC- - Manifesta confianza nas súas capacidades. CCL- - Coñece a diversidade cultural de España.
CIENCIAS SOCIAIS	B3.5. Comprender e interpreta os principais conceptos demográficos e os factores xeográficos, sociais, económicos ou culturais que inciden nos datos de poboación.	CSB3.5.1. Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación.	CMCCT, CCL, CSC	CMCCT- - Coñece os principais conceptos demográficos. CCL- - Coñece o significado de demografía. CSC- - Valora os factores que afecta a poboación.
CIENCIAS SOCIAIS	B3.5. Comprender e interpreta os principais conceptos demográficos e os factores xeográficos, sociais, económicos ou culturais que inciden nos datos de poboación.	CSB3.5.2. Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación.	CMCCT, CAA	CMCCT- - Interpreta unha pirámide de poboación. CAA- - Autoevalúase
CIENCIAS SOCIAIS	B3.6. Distinguir os principais trazos da poboación española explicando a súa evolución e a súa distribución demográfica e representándoa graficamente.	CSB3.6.1. Describe os principais rasgos da poboación española.	CCL, CSC	CCL- - Coñece os rasgos principais da poboación española. CSC- - Participa activamente en actividades grupais.
CIENCIAS SOCIAIS	B3.6. Distinguir os principais trazos da poboación española explicando a súa evolución e a súa distribución demográfica e representándoa graficamente.	CSB3.6.2. Explica o proceso da evolución da poboación en España e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.	CCL, CSC	CCL- - Diferenza a esperanza de vida e a natalidade. CSC- - Participa activamente en actividades grupais.
CIENCIAS SOCIAIS	B3.6. Distinguir os principais trazos da poboación española explicando a súa evolución e a súa distribución demográfica e representándoa graficamente.	CSB3.6.3. Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española.	CCL, CSC	CCL- - Coñece os principais trazos da poboación española. CSC- - Participa activamente nas actividades da aula.
CIENCIAS SOCIAIS	B3.6. Distinguir os principais trazos da poboación española explicando a súa evolución e a súa distribución demográfica e representándoa graficamente.	CSB3.6.4. Sitúa nun mapa os maiores núcleos de poboación en España e as zonas máis densamente poboadas.	CSC	CSC- - Localiza nun mapa os núcleos poboacionais máis importantes.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
CIENCIAS SOCIAIS	B3.7.Describir os movementos migratorios da poboación galega e de España explicando o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de emigrantes ao noso país e identificar os problemas actuais da poboación española.	CSB3.7.1 Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de inmigrantes ao noso país. CSB3.7.2.Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación española: migracións, envellecemento, etc.	CCL, CSC	CCL- - Coñece termos como éxodo rural, emigración e inmigración. CSC- - Participa activamente nas tarefas propostas.
CIENCIAS SOCIAIS	B3.8.Explicar as diferenzas entre materias primas e os produtos elaborados, identificando as actividades que se realizan para obtelos.	CSB3.8.1.Identifica e define materias primas e produto elaborado e os asocia coas actividades nas que se obteñen.	CCL, CSC	CCL- - Coñece diferenza entre materia prima e produto elaborado. CSC- - Mantén confianza nas súas propias posibilidades.
CIENCIAS SOCIAIS	B3.8.Explicar as diferenzas entre materias primas e os produtos elaborados, identificando as actividades que se realizan para obtelos.	CSB3.8.2 Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.	CCL, CSC, CMCCT	CCL- - Coñece os principais sectores. CSC- - Mantén confianza nas súas propias capacidades. CMCCT- -Ordena os sectores de actividade económica.
CIENCIAS SOCIAIS	B3.9.Identificar as actividades que pertencen a cada un dos sectores económicos, describir as características destes recoñecendo as principais actividades económicas de España e Europa.	CSB3.9.1.Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.	CMCCT, CSC	CMCCT- - Clasifica diferentes actividades nos respectivos sectores. CSC- - Participa activamente nas actividades grupais.
CIENCIAS SOCIAIS	B3.9.Identificar as actividades que pertencen a cada un dos sectores económicos, describir as características destes recoñecendo as principais actividades económicas de España e Europa.	CSB3.9.2.Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e Europa e as súas localizacións nos territorios correspondentes.	CCL, CSC	CCL- - Coñece e recoñece os sectores de actividade no territorio de España. CSC- - Mantén confianza nas súas propias capacidades.
CIENCIAS SOCIAIS	B3.9.Identificar as actividades que pertencen a cada un dos sectores económicos, describir as características destes recoñecendo as principais actividades económicas de España e Europa.			
CIENCIAS SOCIAIS	B4.1.Explicar as características de cada tempo histórico estudado e certos acontecementos das épocas que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia.	CSB4.1.1Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.	CSC, CMCCT, CCL, CCEC	CSC- - Participa activamente nas actividades propostas. CMCCT- - Ordena os períodos da historia. CCL- - Coñece e recoñece as principais etapas da historia. CCEC- -Comprende a evolución da historia.
CIENCIAS SOCIAIS	B4.2.Coñecer a importancia das fontes históricas para o estudo da historia, diferenciando entre fontes primarias e secundarias.	CSB4.2.1.Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.	CSC, CMCCT, CAA, CCEC	CSC- -Manifesta confianza nas súas propias capacidades. CMCCT- - Coñece as fontes básicas da idade Contemporánea.. CAA- - autoevalúase. CCEC- -Valora a características principais da Idade Moderna.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
CIENCIAS SOCIAIS	B4.3.Utiliza as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade para ordenar temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos relevantes.	CSB4.3.1.Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.	CSC, CMCCT, CAA, CCEC	CSC- - Participa activamente nas actividades propostas. CMCCT- - Ordena no tempo feito do pasado. CAA- - Autoevalúase. CCEC- - Valora a importancia dos feitos do pasado.
CIENCIAS SOCIAIS	B4.4.Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución.	CSB4.4.1.Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.	CMCCT, CSC, CCEC	CMCCT- - Ordena no tempo as etapas históricas máis importantes. CSC- - Participa activamente en en tarefas grupais. CCEC- - Valora a importancia da Idade Media e Moderna para o noso presente.
CIENCIAS SOCIAIS	B4.4.Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución.	CSB4.4.2.Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas.	CMCCT, CSC, CCEC, CCL	CMCCT- - Ordena os feitos fundamentais da historia. CSC- - Mantén confianza nas súas propias capacidades. CCEC- - Valora os feitos importantes da historia. CCL- - Coñece e recoñece as características principais da Idade Media e Idade Moderna.
CIENCIAS SOCIAIS	B4.4.Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución.	CSB4.4.3.Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas.	CSC, CCEC, CAA	CSC- - Participa activamente nas actividades grupais. CECC- - Valora a evolución da historia. CAA- - Autoevalúase.
CIENCIAS SOCIAIS	B4.4.Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución.	CSB4.4.4. Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.	CMCCT, CSC, CCEC	CMCCT- - Ordena os principais movemento artísticos e culturais da Idade Moderna e Medieval. CSC- - Mantén confianza nas súas propias posibilidades. CECC- - Valora os principais movementos artísticos e culturais.
CIENCIAS SOCIAIS	B4.4.Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución.	CSB4.4.5.Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais.	CCEC, CSC, CCL	CECC- - Valora as características principais das culturas dos reinos que conviviron na península. CSC- - Participa activamente en actividades grupais. CCL- - Coñece e recoñece as principais características das culturas dos reinos.
CIENCIAS SOCIAIS	B4.4.Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución.	CSB4.4.6.Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XIX. Os Borbóns, s. XVIII).	CSC, CCL, CCEC	CSC- - Mantén confianza nas súas propias capacidades. CCL- - Coñece e recoñece as características da Idade Moderna. CCEC- - Valora as características da Idade Moderna.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
CIENCIAS SOCIAIS	B4.5.Desenvolver a curiosidade por coñecer as formas da vida humana no pasado, valorando a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia e como patrimonio cultural que hai que coidar e legar.	CSB4.5.1.Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.	CSC, CCEC	CSC- - Participa activamente nas tarefas propostas. CCEC- - Respecta o patrimonio.
CIENCIAS SOCIAIS	B4.6.Valorar a importancia dos museos, sitios e monumentos históricos como espazos onde se ensina e aprende, amosando unha actitude de respecto á súa contorna e á súa cultura, apreciando a herdanza cultural.	CSB4.6.1.Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.	CSC, CCEC	CSC- - Participa activamente en actividades grupais. CCEC- - Respecta a herdanza cultural.

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA Nivel EP5

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.1. Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando as normas da comunicación: quenda de palabra, escoita atenta e incorporación ás intervencións dos e das demais.	LCB1.1.1. Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas.	CCL, CAA, CSC	CSC- escoita as ideas de outras persoas, aportando os seus puntos de vista para alcanzar acordos. CCL - Participa en situacións de intercambio de ideas. CAA - Mantén a atención
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.1. Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando as normas da comunicación: quenda de palabra, escoita atenta e incorporación ás intervencións dos e das demais.	LCB1.1.2. Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade.	CCL, CAA	CCL - Participa en situacións de intercambio de ideas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.1. Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando as normas da comunicación: quenda de palabra, escoita atenta e incorporación ás intervencións dos e das demais.	LCB1.1.3. Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía.	CCL, CAA, CSC	CSC - Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.2. Recoñecer a información verbal e non verbal dos discursos orais e integrala nas producións propias.	LCB1.2.1. Emprega recursos lingüísticos e non lingüísticos para comunicarse nas interaccións orais, recoñecendo o valor complementario e modificador destes.	CCL	CCL - Responde con claridade a preguntas abertas. CCL - Describe, con claridade, afeccións e actividades realizadas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.2. Recoñecer a información verbal e non verbal dos discursos orais e integrala nas producións propias.	LCB1.2.2. Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume axeitados.	CCL	CCL - Describe, con claridade, afeccións e actividades realizadas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.2. Recoñecer a información verbal e non verbal dos discursos orais e integrala nas producións propias.	LCB1.2.3. Interpreta de forma global o sentido de elementos básicos do texto (léxico e locucións).	CCL	CCL- Comprende preguntas relacionadas con textos sinxelos.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.3. Expresarse de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situacións con vocabulario axeitado e estrutura coherente.	LCB1.3.1. Expresa as súas propias ideas comprensiblemente, substituíndo elementos básicos do modelo dado.	CCL	CCL - Responde con claridade a preguntas abertas. CCL - Describe, con claridade, afeccións e actividades realizadas.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.3. Expresarse de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situacións con vocabulario axeitado e estrutura coherente.	LCB1.3.2. Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos - exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.	CCL, CD, CAA, CSC, CSIEE	CCL - Reformula ideas e opinións que non son comprendidas. CD - - Ten unha actitude crítica e reflexiva coa información CAA - - É consciente do que sabe e do que necesita aprender. CSC - - Interésas por participar expresando as súas ideas. CSIEE - - Expresa as súas ideas con cautela aceptando a cooperación doutras persoas en traballos cooperativos.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.3. Expresarse de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situacións con vocabulario axeitado e estrutura coherente.	LCB1.3.3. Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.	CCL, CAA, CSC, CSIEE	CSC - Mostra interese por participar expresando as súas ideas. CSIEE - Expresa as súas ideas con cautela aceptando a cooperación doutras persoas en traballos cooperativos. CAA - - É consciente do que sabe e do que necesita aprender.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.4. Facer hipóteses sobre o significado de palabras a partir do seu contexto de uso	LCB1.4.1. Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación.	CCL	CCL - Responde con claridade a preguntas abertas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.4. Facer hipóteses sobre o significado de palabras a partir do seu contexto de uso	LCB1.4.2. Diferenza polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas.	CCL	CCL - Identifica as ideas máis importantes en textos de uso habitual.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.5. Recoñecer o tema e as ideas principais dos textos orais, e identificar ideas ou valores non explícitos accesibles á súa idade.	LCB1.5.1. Comprende a de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais	CCL, CAA	CCL - Identifica as ideas máis importantes en textos de uso habitual CAA - - É consciente do que sabe e do que necesita aprender.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.5. Recoñecer o tema e as ideas principais dos textos orais, e identificar ideas ou valores non explícitos accesibles á súa idade.	LCB1.5.2. Recoñece a tipoloxía de textos orais atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescriptivos e persuasivos).	CCL, CAA	CCL - Capta o sentido en explicacións escolares. CCL - Segue explicacións e instrucións orais para realizar tarefas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.5. Recoñecer o tema e as ideas principais dos textos orais, e identificar ideas ou valores non explícitos accesibles á súa idade.	LCB1.5.3. Responde preguntas correspondentes á comprensión interpretativa.	CCL	CCL - Capta o sentido en explicacións escolares. CCL - Segue explicacións e instrucións orais para realizar tarefas.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.5. Recoñecer o tema e as ideas principais dos textos orais, e identificar ideas ou valores non explícitos accesibles á súa idade.	LCB1.5.4. Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.	CCL, CAA, CSC, CSIEE	CCL - Capta o sentido en explicacións escolares. CCL - Segue explicacións e instrucións orais para realizar tarefas. CSC - escoita as ideas de outras persoas, aportando os seus puntos de vista para alcanzar acordos. CSIEE - - Colabora cos compañeiros asumindo as función asinadas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.6. Memorizar e reproducir textos axeitados á súa idade, seus gustos e intereses, utilizando con creatividade as distintas estratexias de comunicación oral.	LCB1.6.1. Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados aos seus gustos e intereses.	CCL, CAA, CCEC	CCL – Memoriza e repite breves poesías con entonación correcta CAA - - Valora a perseveranza como unha actitude importante para a vida. CCEC - - Disfruta aprendendo e coa consecución de obxectivos
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.7. Producir textos orais breves e sinxelos adecuados ao nivel dos xéneros máis habituais imitando modelos: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).	LCB1.7.1. Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos	CCL, CAA, CSIEE	CCL -- - Compón textos estruturados revisando a súa redacción CAA - - Valora a perseveranza como unha actitude importante para a vida. CCEC - - Disfruta aprendendo e coa consecución de obxectivos
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.7. Producir textos orais breves e sinxelos adecuados ao nivel dos xéneros máis habituais imitando modelos: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).	LCB1.7.1. Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos(narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)	CCL, CAA, CSIEE	CCL- - Describe, con claridade, afeccións e actividades realizadas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.8. Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar, recoller datos, preguntar e repreguntar, participar nas enquisas e entrevistas e expresar oralmente con claridade o propio xuízo persoal, de acordo á súa idade.	LCB1.8.1. Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.	CCL, CAA, CSC, CSIEE	CCL - Participa en situacións de intercambio de ideas. CCL - Describe, con claridade, afeccións e actividades realizadas. CCL - Reformula ideas e opinións que non son comprendidas. CSC- - Amosa curiosidade por temas relacionados cos contidos escolares. CSIEE - - Apreciación das iniciativas e as achegas dos demais..

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.8. Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar, recoller datos, preguntar e repreguntar, participar nas enquisas e entrevistas e expresar oralmente con claridade o propio xuízo persoal, de acordo á súa idade.	LCB1.8.2. Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.	CCL, CAA, CSC, CSIEE	CCL - Comprende e sintetiza aspectos relevantes tanto nas lecturas da aula como nas alleas á mesma. CCL- - Completa formularios
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.8. Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar, recoller datos, preguntar e repreguntar, participar nas enquisas e entrevistas e expresar oralmente con claridade o propio xuízo persoal, de acordo á súa idade.	LCB1.8.3. Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.	CCL, CAA, CSC, CSIEE	CCL - Participa en situacións de intercambio de ideas. CCL - Describe, con claridade, afeccións e actividades realizadas. CCL - Reformula ideas e opinións que non son comprendidas. CSC - - Mostra interese por participar expresando as súas ideas
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.9. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e experiencias de outras persoas.	LCB1.9.1. Resume entrevistas, noticias e debates infantís... procedentes da radio, televisión e da internet.	CCL, CD, CAA, CSC	CCL - Comprende e integra informacións orais en visitas guiadas e charlas extraescolares. CSC - Mostra interese por participar expresando as súas ideas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.9. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e experiencias de outras persoas.	LCB1.9.2. Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos.	CCL, CSC	CCL - - Compón textos estruturados revisando a súa redacción CSC - Mostra interese por participar expresando as súas ideas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B1.9. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e experiencias de outras persoas.	LCB1.9.3. Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos.	CCL, CAA, CSIEE	CCL - - Compón textos estruturados revisando a súa redacción CSC - Mostra interese por participar expresando as súas ideas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.1. Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada.	LCB2.1.1. Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada.	CCL	CCL - Lee cun ritmo e entoación correcta.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.1. Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada.	LCB2.1.2. Lee en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade.	CCL	CCL - Obtén información literal dun texto.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.1. Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada.	LCB2.1.3. Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social.	CCL, CAA	CCL - Comprende e sintetiza aspectos relevantes tanto nas lecturas da aula como nas alleas á mesma.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.1. Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada.	LCB2.1.4. Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais.	CCL, CAA	CCL - Compón textos estruturados revisando a súa redacción
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.2. Utilizar as estratexias de control do proceso lector (anticipación do significado, formulación de hipóteses, uso do dicionario, relectura).	LCB2.2.1. Utiliza o título e as ilustracións para activar coñecementos previos sobre o tema, axudándose deles para acceder máis doadamente ao contido dun texto.	CCL, CAA	CCL – Anticipa polo título e ilustracións a idea principal dun texto. CAA -- Utiliza distintas estratexias para a aprendizaxe. CAA - Localiza selecciona e utiliza información .
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.2. Utilizar as estratexias de control do proceso lector (anticipación do significado, formulación de hipóteses, uso do dicionario, relectura).	LCB2.2.3. Identifica as palabras clave dun texto.	CCL, CAA	CCL - Identifica as palabras clave dun texto.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.2. Utilizar as estratexias de control do proceso lector (anticipación do significado, formulación de hipóteses, uso do dicionario, relectura).	LCB2.2.4. Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan.	CCL, CAA	CCL – Anticipa polo título e ilustracións o contido dun texto. CAA - Utiliza distintas estratexias para a aprendizaxe. CAA - Localiza selecciona e utiliza información
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.2. Utilizar as estratexias de control do proceso lector (anticipación do significado, formulación de hipóteses, uso do dicionario, relectura).	LCB2.2.5. Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que aparece no texto.	CCL, CMCT, CAA	CCL - Anticipa polo título e ilustracións a idea principal dun texto. CAA - Utiliza distintas estratexias para a aprendizaxe. CMCT - Recolle datos e informacións do entorno que o rodea, representa a información en distintas formas e interprétaa.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.2. Utilizar as estratexias de control do proceso lector (anticipación do significado, formulación de hipóteses, uso do dicionario, relectura).	LCB2.2.6. Interpreta mapas conceptuais sinxelos.	CCL, CAA	CCL - Interpreta mapas conceptuais sinxelos.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.3. Ler por propia iniciativa e con diferentes finalidades textos de tipoloxía diversa.	LCB2.3.1. Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.	CCL, CAA, CSIEE	CCL – Organiza o seu tempo para poder ler. CAA - Proponse obxectivos acadables e organízase para conseguilos. CSIEE – Proponse obxectivos acadables e organízase para conseguilos

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.3. Ler por propia iniciativa e con diferentes finalidades textos de tipoloxía diversa.	LCB2.3.2. Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.	CCL, CAA, CSIEE	CCL – Aмосa gusto pola lectura. CSIEE – Proponse obxectivos acadables e organízase para conseguilos
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.4. Utilizar diferentes fontes e soportes para seleccionar e recoller información, ampliar coñecementos e aplicarlos en traballos persoais.	LCB2.4.1. Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.	CCL, CD, CAA	CCL – Aмосa gusto pola lectura CD - Realiza búsquedas guiadas en diferentes fontes. CAA - Utiliza distintas estratexias para a aprendizaxe.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.4. Utilizar diferentes fontes e soportes para seleccionar e recoller información, ampliar coñecementos e aplicarlos en traballos persoais.	LCB2.4.2. Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.	CCL, CD, CAA, CSIEE	CCL - Aмосa gusto pola lectura. CSIEE – Proponse obxectivos acadables e organízase para conseguilos CD - Realiza búsquedas guiadas en diferentes fontes. CAA – É consciente do que sabe e do que debe aprender.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.4. Utilizar diferentes fontes e soportes para seleccionar e recoller información, ampliar coñecementos e aplicarlos en traballos persoais.	LCB2.4.3. Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, xénero.	CCL, CAA	CCL - Identifica o argumento de lecturas realizadas CAA – É consciente do que sabe e do que debe aprender.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.4. Utilizar diferentes fontes e soportes para seleccionar e recoller información, ampliar coñecementos e aplicarlos en traballos persoais.	LCB2.4. 4. Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos lidos.	CCL, CAA, CSIEE	CCL – Obtén información literal dun texto. CCL - - Participa en situacións de intercambio de ideas. CAA – É consciente do que sabe e do que debe aprender CSIEE – Proponse obxectivos acadables e organízase para conseguilos
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.5. Mostra interese por manter unha biblioteca propia.	LCB2.5.1. Coida, conserva e organiza os seus libros.	CCL	CCL – Coida os seus libros.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.6. Identificar a estrutura organizativa de diferentes textos lidos, centrándose na interpretación da súa intención e significado.	LB2.6.1. Identifica a intención comunicativa de textos xornalísticos e publicitarios. Diferenza entre información e publicidade.	CCL, CAA	CCL – Obtén información literal dun texto. CAA - Diferenza entre información e publicidade.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.6. Identificar a estrutura organizativa de diferentes textos lidos, centrándose na interpretación da súa intención e significado.	LCB2.6.2. Interpreta a linguaxe figurada, en textos publicitarios.	CCL, CSC	

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B2.7. Utilizar as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.	LCB2.7.1. Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.	CCL, CD, CAA	CCL- Comprende e sintetiza aspectos relevantes tanto nas lecturas de aula como nas alleas á mesma. CD - Busca, selecciona e recolle información para a realización de traballos guiados.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, con coherencia, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, a orde e a presentación.	LCB3.1.1. Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas...	CCL, CD, CAA	CCL – Compón textos estruturados revisando a súa redacción. CD - Redacta os traballos en procesadores de texto, con imaxes, táboas ... CAA - Previa análise dunha situación é quen de tomar decisións .
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, con coherencia, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, a orde e a presentación.	LCB3.1.2. Escribe textos organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	CCL, CAA	CCL – Compón textos estruturados revisando a súa redacción. CAA - Previa análise dunha situación é quen de tomar decisións .
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, con coherencia, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, a orde e a presentación.	LCB3.1.3. Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero.	CCL, CCA, CSIEE	CCL – Compón textos estruturados revisando a súa redacción. CAA - Previa análise dunha situación é quen de tomar decisións . CSIEE - - Proponse obxectivos acadables e organizase para conseguilos
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, con coherencia, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, a orde e a presentación.	LCB3.1.4. Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.	CCL, CD, CAA, CSIEE, CCEC	CCL – Compón textos estruturados revisando a súa redacción. CD - Redacta os traballos en procesadores de texto, con imaxes, táboas ... CAA - Previa análise dunha situación é quen de tomar decisións .

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, con coherencia, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, a orde e a presentación.	LCB3.1.5. Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.	CCL, CD, CAA, CSIEE	CCL – Compón textos estruturados revisando a súa redacción. CD - Redacta os traballos en procesadores de texto, con imaxes, táboas ... CAA - Previa análise dunha situación é quen de tomar decisións .
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, con coherencia, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, a orde e a presentación.	LCB3.1.6. Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza.	CCL, CAA	CCL - Describe, con claridade, afeccións e actividades realizadas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.2. Valorar a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	LCB3.2.1. Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	CCL, CSC	CCL - Describe, con claridade, afeccións e actividades realizadas. CSC - Recoñece e acepta as capacidades e sentimentos propios. . CSC- Recoñece e acepta as capacidades e sentimentos alleos. .
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.3. Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, contextualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas e mapas conceptuais, aplicando estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección e avaliando, coa axuda de guías, as producións propias e alleas.	LCB3.3.1. Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel nos seus textos escritos.	CCL	CCL - Responde axeitadamente a preguntas sobre textos de aula. CCL - Compón textos estruturados revisando a súa redacción.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.3. Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas e mapas conceptuais, aplicando estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección e avaliando, coa axuda de guías, as producións propias e alleas.	LCB3.3.2. Reproduce textos ditados, logo de identificar o sentido global e a información específica neles.	CCL	CCL- Reproduce textos ditados, logo de identificar o sentido global e a información específica neles.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.3. Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas e mapas conceptuais, aplicando estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección e avaliando, coa axuda de guías, as producións propias e alleas.	LCB3.3.3. Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais.	CCL, CD, CAA, CSIEE	CCL – Elabora, a partir dun texto un resumo do mesmo e esquematizar as ideas principais
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.3. Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas e mapas conceptuais, aplicando estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección e avaliando, coa axuda de guías, as producións propias e alleas.	LCB3.3.4. Redacta o texto e revisao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito.	CCL, CAA, CSIEE	CCL - Compón textos estruturados revisando a súa redacción. CAA - - É capaz de autoavaliarse , detectar erros e corrixilos
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.3. Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas e mapas conceptuais, aplicando estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección e avaliando, coa axuda de guías, as producións propias e alleas.	LCB3.3.5. Aмосa na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal.	CCL, CAA, CSIEE	CCL - Compón textos estruturados revisando a súa redacción. CAA - - É capaz de autoavaliarse , detectar erros e corrixilos CSIEE – Aмосa interese por mellorar.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.4. Utilizar de xeito autónomo o dicionario.	LCB3.4.1. Utiliza habitualmente o dicionario, en diferentes soportes, no proceso de escritura.	CCL, CAA	CCL – Usa axeitadamente o dicionario. CAA - - Localiza selecciona e utiliza información .
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.5. Elaborar proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas do área.	LCB3.5.1. Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, xornais, revistas etc.)	CCL, CAA	CCL - - Comprende e sintetiza aspectos relevantes tanto nas lecturas da aula como nas alleas á mesma. CAA - Localiza selecciona e utiliza información .

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.5. Elaborar proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas do área.	LCB3.5.2. Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis ...facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilita a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.	CCL, CD, CAA, CSIEE	CCL - Compón textos estruturados revisando a súa redacción. CD -- Busca, selecciona e recolle información para a realización de traballos guiados. CAA - - Proponse obxectivos acadables e organizase para conseguilos
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.6. Favorecer a través da linguaxe a formación dun pensamento crítico que impida discriminacións e prexuízos.	LCB3.6.1. Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas.	CCL, CSC	CCL - Compón textos estruturados revisando a súa redacción. CSC - - Recoñece e valora os comportamentos socialmente responsables como a non discriminación por grupo étnico, crenza ou sexo.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.7. Utilizar as Tecnoloxías da Información e a Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións.	LCB3.7.1. Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar e ilustrar os textos, buscar información, crear táboas e gráficas	CCL, CD, CAA	CCL - Compón textos estruturados revisando a súa redacción. CD - Busca, selecciona e recolle información para a realización de traballos guiados. CAA - - Proponse obxectivos acadables e organizase para conseguilos
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B3.8. Escribir os textos establecidos no plan de escritura.	LCB3.8.1. Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel.	CCL, CAA	CCL - Compón textos estruturados revisando a súa redacción.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz.	LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras.	CCL	CCL – Recoñece e identifica dentro dunha oración as principais categorías gramaticais.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz.	LCB4.1.2. Utiliza con corrección os tempos simples e compostos nas formas persoais e non persoais do modo indicativo e subxuntivo de todos os verbos ao producir textos orais e escritos.	CCL	CCL – Utiliza axeitadamente os tempos verbais.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz.	LCB4.1.3. Diferenza familias de palabras.	CCL	CCL - Diferenza familias de palabras
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua.	LCB4.2.1. Coñece, recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita.	CCL	CCL - Coñece, recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua.	LCB4.2.2. Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas.	CCL	CCL - Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua.	LCB4.2.3. Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto.	CCL	CCL - Identifica e clasifica os PRINCIPAIS tipos de palabras nun texto.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua.	LCB4.2.4. Utiliza diversos conectores básicos entre oracións nos textos orais e escritos.	CCL	CCL- Utiliza nexos para unir oracións.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua.	LCB4.2.5. Recoñece a oración simple en textos sinxelos e distingue suxeito e predicado.	CCL	CCL – Diferenza claramente o suxeito e predicado nunha oración simple.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.3. Sistematizar a adquisición de vocabulario a través dos textos.	LCB4.3.1. Coñece a estrutura do dicionario e úsao, en diferentes soportes para buscar o significado de calquera palabra (derivados, sinónimos etc.).	CCL, CAA	CCL - Coñece a estrutura do dicionario e úsao, en diferentes soportes para buscar o significado de calquera palabra (derivados, sinónimos etc.).
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.3. Sistematizar a adquisición de vocabulario a través dos textos.	LCB4.3.2. Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario.	CCL, CAA	CCL – Identifica a acepción correcta dunha palabra polo contexto. CAA - - Relaciona a información obtida cos coñecementos previos.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.3. Sistematizar a adquisición de vocabulario a través dos textos.	LCB4.3.3. Utiliza as normas ortográficas axeitadas ao nivel e aplícaas nas súas producións escritas.	CCL	CCL - Compón textos revisando a súa redacción e ortografía.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua.	LCB4.4.1. Sinala as características que definen ás diferentes clases de palabras e nomes: clasificación e uso para construír un discurso sinxelo nos diferentes tipos de producións.	CCL	CCL – Coñece as principais características dos principais tipos de palabras.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua.	LCB4.4.2. Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita.	CCL	CCL - Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua.	LCB4.4.3. Aplica as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto.	CCL	CCL - Compón textos revisando a súa redacción e ortografía.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua.	LCB4.4.4. Utiliza os signos de puntuación nas súas producións escritas.	CCL	CCL - Compón textos estruturados revisando a súa redacción e ortografía.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua.	LCB4.4.5. Aplica as normas do uso da til nos textos de elaboración propia.	CCL	CCL - Compón textos revisando a súa redacción e ortografía.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua.	LCB4.4.6. Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias.	CCL	CCL - Compón textos estruturados revisando a súa redacción.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.5. Utilizar programas educativos dixitais para realizar tarefas e avanzar na aprendizaxe.	LCB4.5.1. Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade, como apoio e reforzo da aprendizaxe.	CCL, CD, CAA	CCL - - Identifica as ideas máis importantes en textos de uso habitual. CD - - Realiza búsquedas guiadas en diferentes fontes. CD - - Valora de forma responsable os recursos que nos ofrecen as tics. CAA - - Utiliza distintas estratexias para a aprendizaxe. CAA - Localiza selecciona e utiliza información.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.6. Valorar a variedade lingüística de España e do español como fonte de enriquecemento cultural. Mostrar respecto tanto cara ás linguas e dialectos que se falan en España, como cara ao español de América.	LCB4.6.1. Valora a variedade lingüística de España e o español de América.	CCL, CSC	CCL - Coñece a variedade lingüística española. CSC - - Amosa interese e respecto pola variedade lingüística de España.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B4.7. Comparar aspectos básicos das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada.	LCB4.7.1. Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas que coñece.	CCL, CSC, CSC	CCL - Recoñece algúns aspectos comúns e diferenciais das distintas linguas que coñece.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B5.1. Valorar os textos literarios e utilizar a lectura como fonte de lecer e información e consideralos como un medio de aprendizaxe e enriquecemento persoal.	LCB5.1.1. Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.	CCL, CCEC	CCL - Identifica os principais tipos de textos literarios CCEC - Valora as características fundamentais dos textos literarios.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B5.2. Integrar a lectura expresiva, a comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar e recoñecer e interpretar algúns recursos básicos da linguaxe literaria e diferenciar as principais convencións formais dos xéneros.	LCB5.2.1. Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.	CCL, CCEC	CCL - - Identifica as ideas máis importantes en textos de uso habitual. CCEC - - Mostra interese pola lectura e disfruta da mesma.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B5.2. Integrar a lectura expresiva, a comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar e recoñecer e interpretar algúns recursos básicos da linguaxe literaria e diferenciar as principais convencións formais dos xéneros.	LCB5.2.2. Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios.	CCL, CAA	CCL - - Identifica as ideas máis importantes en textos de uso habitual.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B5.3. Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas.	LCB5.3.1. Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas.	CCL, CCEC	CCL - Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B5.3. Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas.	LCB5.3.2. Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios.	CCL, CCEC	CCL - Compón textos estruturados revisando a súa redacción.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B5.4. Producir a partir de modelos dados textos literarios en prosa ou en verso, con sentido estético e creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións, e fragmentos teatrais.	LCB5.4.1. Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.	CCL, CAA, CSIEE, CCEC	CCL - Compón textos literarios estruturados revisando a súa redacción e seguindo pautas dadas. CAA - Manifesta confianza nas propias capacidades. CSIEE - Amosa decisión para realizar as tarefas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B5.5. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade ou de produción propia.	LCB5.5.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.	CCL, CAA, CSC, CCEC	CCL - - Participa en situacións de intercambio de ideas. CSC - - Participa activamente no traballo en equipo CSIEE - Mostra habilidades persoais para o liderazgo de proxectos colectivos.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B5.5. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade ou de produción propia.	LCB5.5.2. Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.	CCL, CAA, CCEC	CCL - Memoriza e repite textos sinxelos.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B5.6. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade.	LCB5.6.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.	CCL, CAA, CCEC	CCL - - Participa en situacións de intercambio de ideas. CSC - - Participa activamente no traballo en equipo CSIEE - Mostra habilidades persoais para o liderazgo de proxectos colectivos

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	B5.7. Valorar a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal	LCB5.7.1. Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	CCL, CSC, CCEC	CCL – Coñece a variedade lingüística española. CSC - Aмосa interese e respecto pola variedade lingüística de España. CCEC - Aмосa interese e respecto pola lingua galega.

LINGUA GALEGA E LITERATURA Nivel EP5

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos.	LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo.	CCL, CAA	CCL - - Comprende e sintetiza aspectos relevantes de textos orais. CAA - Mantén a atención
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos.	LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.	CCL, CSC	CCL - - Comprende e sintetiza aspectos relevantes de textos orais. CSC- -Comprende o literal da opinión.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.10. Amosar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo.	LGB1.10.1. Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.	CCL, CAA, CSIEE	CCL - Participa en situacións de intercambio de ideas. CCA- - Respecta as opinión alleas. CSIEE- - Mostra habilidades persoais dentro dun grupo.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista.	CCL, CSC	CCL- - Utiliza unha linguaxe non sexista. CSC- - Respecta as diferenzas.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.	CCL, CSC	
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.13. Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega.	LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega.	CCL, CCEC	CCL- - Coñece a variedade lingüística galega. CCEC- Amosa interese e respecto pola lingua galega
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.13. Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega.	LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.	CCL, CSC, CCEC	CCL- - Coñece a variedade lingüística galega. CSC- - Amosa interese e respecto pola variedade lingüística de Galicia CCEC- - Amosa interese e respecto pola lingua galega.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.14. Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral.	LGB1.14.1. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación...	CCL, CCEC	CCL- - Coñece os usos orais da lingua galega en diferentes contextos. CCEC- -Mostra respecto polos diferentes usos da lingua galega.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.14. Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral.	LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	CCL, CCEC, CSC	CCL- - Coñece os usos da lingua galega de forma oral. CCEC- - Valora a lingua galega no uso cotidiano. CSC- - Recoñece o uso da lingua galega en contextos orais.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	CCL, CD, CAA, CSC	CCL- - Utiliza os medios de comunicación como fonte de información. CD- - Ten unha actitude crítica e reflexiva na valoración da información. CAA- - Localiza selecciona e utiliza información. CSC- - Recoñece os medios de información como fonte de aprendizaxe.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.	CCL, CD, CAA, CSIEE	CCL- - Compón textos orais sinxelos tendo como guía un medio de comunicación. CD- - Valora de forma responsables os recursos dos medios de comunicación. CAA- - Mantén a atención. CSIEE- - Aмосa interese por mellorar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.3. Interpretar correctamente a retransca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes.	LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retransca, a ironía e os dobres sentidos.	CCL	CCL- - Entende os diferentes sentidos da lingua galega a nivel oral.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico.	LGB1.4.1. Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.	CCL, CAA, CSC, CSIEE	CCL- - Participa en situación de intercambio de ideas. CAA- - Mantén a atención. CSC- - Escóita a s ideas de outras persoas. CSIEE- - Expressa as súas ideas.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico.	LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.	CCL, CAA	CCL- - Capta o sentido das explicacións escolares. CAA- - Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico.	LGB1.4.3. Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.	CCL, CSIEE, CAA	CCL- - Compón pequenos textos orais estruturados. CSIEE- - Aмосa decisión para realizar a tarefa. CAA- - Manifesta confianza nas súas propias capacidades.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico.	LGB1.4.4. Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.	CCL, CSIEE, CAA	CCL- - Participa en situación de intercambio de ideas. CSIEE- - CSIEE - Expressa as súas ideas con cautela aceptando a cooperación doutras persoas en traballos cooperativos. CAA- - - Manifesta confianza nas súas propias capacidades

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico.	LGB1.4.5. Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción.	CCL	CCL- - Recoñece o grao de formalidade da situación de comunicación.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais.	LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper.	CCL, CSC	CCL - Participa no intercambio de ideas respectando os turnos de palabra. CSC-- Mostra interese por participar expresando as súas ideas
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais.	LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais.	CCL, CSC	CCL--Acepta as opinión de outros/as. CSC - Recoñece e valora as opinión dos outros/as.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.	LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	CCL, CSC, CAA	CCL - Participa en situación de intercambio de ideas. CSC- Escoita as ideas de outras persoas. CAA- -Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.	LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.	CCL, CSC, CCEC	CCL- -Utiliza a lingua galega dentro e fóra da escola. CSC - Recoñece o valor a lingua galega en calquera ámbito. CCEC - Amosa interese e respecto pola lingua galega.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.	LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.	CCL, CSC, CCEC	CCL--Utiliza a expresión corporal como medio de reforzo para facilitar a comprensión. CSC--Recoñece o uso de xestos para facilitar a comprensión. CCEC - Valora a utilización do xesto como reforzo comunicativo.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.	LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.	CCL, CSC, CCEC	CCL—Usa axeitadamente a dicción galega. CSC—Aplica as normas de dicción propias da lingua galega. CCEC—Valora as características fundamentais da dicción galega.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.	LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas.	CCL, CSC, CCEC, CAA	CCL—Segue conversas na aula. CSC—Participa activamente no traballo da aula. CCEC—Amosa interese pola lingua galega. CAA—Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados.	LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.	CCL, CAA	CCL—Elabora textos orais utilizando un vocabulario axeitado. CAA—Manifesta confianza nas súas propias posibilidades.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados.	LGB1.7.2. Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados.	CCL	CCL—Utiliza axeitadamente os nexos básicos.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados.	LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.	CCL, CSC	CCL—Utiliza o rexistro lingüístico de forma axeitada. CSC- - Aplica o rexistro lingüístico de forma axeitada.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados.	LGB1.7.4. Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.	CCL, CCEC	CCL- - Aplica axeitadamente a entoación e pronuncia da lingua galega. CCEC- - Valora as características propias da lingua galega n canto a pronuncia e a entonación.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.8. Elaborar textos orais sinxelos propios dos medios de comunicación.	LGB1.8.1. Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.	CCL, CD, CAA, CSIEE, CSC	CCL- - Compón textos propios sinxelos. CD- - Busca, selecciona e recolle información para a realización de traballos guiados. CAA- - Localiza selecciona e utiliza información. CSIEE- - Amosa decisión para realizar as tarefas. CSC- -Mostra interese por participar expresando as súas ideas
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B1.9. Reforzar a eficacia comunicativa das súas mensaxes orais, coa utilización de elementos propios da linguaxe non verbal.	LGB1.9.1. Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.	CCL, CCEC, CSC, CAA	CCL- -Aolica a expresión oral para reforzar a súas mensaxes orais. CCEC- -Disfruta aprendendo. CSC- -Recoñece a expresión corporal como medio para reforzar o seu discurso. CAA- -Valora o uso do corpo para reforzar o seu discurso.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dotes sentidos bastante evidentes.	LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	CCL, CD, CSC	CCL- - Identifica a información importante dos textos dos medios de comunicación ou propios da vida diaria. CD- - Ten unha actitude crítica e reflexiva na valoración da información. CSC- -Recoñece e valora a información relevantes dos textos dos medios de comunicación e dos propios da vida cotiá.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dotes sentidos bastante evidentes.	LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).	CCL	CCL- - Recoñece as ideas principais dun texto.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dóbres sentidos bastante evidentes.	LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.	CCL, CAA, CSIEE	CCL- - Identifica a acepción correcta dunha palabra polo contexto. CAA- - Manifesta confianza nas propias capacidades. CSIEE- - Aмосa interese por mellorar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dóbres sentidos bastante evidentes.	LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dóbres sentidos en textos.	CCL, CAA, CSIEE	CCL- - Distingue algún recursos retóricos. CAA- -Mantén a atención. CSIEE- -Aмосa interese por mellorar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dóbres sentidos bastante evidentes.	LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).	CCL	CCL- -Distingue algún recursos métricos.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dóbres sentidos bastante evidentes.	LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferenza, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.	CCL, CAA	CCL—Recoñece o punto de vista do autor/a. CAA- -Manifesta confianza nas súas propias capacidades.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dóbres sentidos bastante evidentes.	LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.	CCL, CAA, CSIEE	CCL- -Usa axeitadamente o dicionario. CAA- -Mantén a atención CSIEE- - Aмосa interese por mellorar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dóbres sentidos bastante evidentes.	LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.	CCL, CAA, CSIEE	CCL- - Sintetiza aspectos relevantes dun texto. CAA- - Localiza e selecciona información. CSIEE- -Aмосa interese ppor mellorar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.10. Aмосar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	LGB2.10.1. Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	CCL, CAA, CSC, CCEC	CCL- - Recoñece a importancia da lectura. CAA- - Mnatén confianza nas súas posibilidades. CSC- -Mostra interese pola lectura. CCEC- -Disfruta lendo.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias.	LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades.	CCL	CCL- - Escolle de forma autónoma as súas lecturas.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias.	LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.	CCL, CSC, CAA, CSIEE	CCL- - Manifesta opinión sobre as lecturas. CSC- - Participa activamente nas postas en común das lecturas. CAA- - Manifesta confianza nas súas posibilidades. CSIEE—Amosa interese por melloara.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.12. Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega.	LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega.	CCL, CCEC	CCL- -Recoñece algunhas das variedades lingüísticas da lingua galega. CCEC- -Amosa interese e respecto pola lingua galega.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.1. Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega.	LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.	CCL, CSC, CCEC	CCL- -Valora a riqueza da lingua galega. CSC- -Amosa interese pola riqueza lingüística da lingua galega. CCEC- - Amosa respecto pola lingua galega.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.2. Interpretar e comprender, de maneira xeral, a información procedente de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes.	LGB2.2.1. Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.	CCL, CAA, CSC, CSIEE,	CCL- - Entende gráficos, esquemas e ilustracións sinxelos. CAA- -Localiza e selecciona a información. CSC- -Recoñece a información de gráficos, esquemas e ilustracións. CSIEE- -Amosa interese por mellorar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido.	LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.	CCL, CAA	CCL- - Utiliza o subliñado como medio de estudo. CAA- - Manifesta confianza en si mesmo/a.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido.	LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias.	CCL, CAA	CCL- - Identifica as ideas principais dun texto. CAA- - Amosa interese por mellorar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido.	LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo.	CCL, CAA	CCL- - Elabora o resumo dun texto. CAA- - Mantén a atención
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura.	LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.	CCL, CAA, CSIEE	CCL- - Interpreta o significado das ilustracións e título de textos. CAA- - Amosa interese por mellorar. CSIEE- -Mostra interese pola lectura.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura.	LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.	CCL, CAA, CSIEE	CCL- - Identifica as palabras claves dun texto. CAA- - Mantén a atención. CSIEE- -Amosa interese por mellorar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.5. Utilizar as tecnoloxías da información para tratar a información nun texto sinxelo.	LGB2.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo adecuado á súa idade.	CCL, CD, CAA	CCL- - Usa as NNTT como ferramenta de aprendizaxe. CD- -Selecciona e recolle información para a realización de traballos. CAA- - Mostra interese por aprender.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.5. Utilizar as tecnoloxías da información para tratar a información nun texto sinxelo.	LGB2.5.2. Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto sinxelo adecuado á súa idade.	CCL, CD	CCL- - Usa as NNTT como ferramenta de aprendizaxe. CD- - Busca información para realización de traballos.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.5. Utilizar as tecnoloxías da información para tratar a información nun texto sinxelo.	LGB2.5.3. Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.	CCL, CAA, CD, CSIEE	CCL- - Usa correctamente o dicionario dixital. CAA- - Mantén a atención. CD- - Realiza búsquedas guiadas. CSIEE- - Amosa interese por aprender.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura.	LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	CCL, CSIEE, CAA	CCL- - Entende diferentes textos. CSIEE- - Amosa interese por aprender. CAA- - Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación.	LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras.	CCL, CAA	CCL- - Realiza lecturas rápidas. CAA- - Mantén a atención.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación.	LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión.	CCL	
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación.	LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.	CCL	
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación.	LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...	CCL, CAA, CSC	CSC- - Aмосa interese pola lectura.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación.	LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos.	CCL, CSC	

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.8. Usar as bibliotecas da aula e do centro, así como as virtuais, con certa autonomía, comprendendo como se organiza e colaborando no seu coidado e mellora.	LGB2.8.1. Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.	CCL, CAA, CSC	CCL- - Utiliza a biblioteca como medio de aprendizaxe. CAA- - Mostra interese por aprender. CSC- - Mostra interese por participar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.8. Usar as bibliotecas da aula e do centro, así como as virtuais, con certa autonomía, comprendendo como se organiza e colaborando no seu coidado e mellora.	LGB2.8.2. Usa a biblioteca de centro con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.	CCL, CAA, CSC	
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.8. Usar as bibliotecas da aula e do centro, así como as virtuais, con certa autonomía, comprendendo como se organiza e colaborando no seu coidado e mellora.	LGB2.8.3. Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía.	CCL, CAA, CD	CD- - Utiliza as biblioteca virtual como fonte de aprendizaxe.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B2.9. Ter interese por ter unha biblioteca propia, física ou virtual.	LGB2.9.1. Amona interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais.	CCL, CAA, CSC	CCL- - Conserva os libros de lectura, tanto alleos como común. CAA- - Mostra interese por mellorar. CSC- - Amona respecto polos libros.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto.	LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guiños.	CCL, CSIEE, CAA	CCL- - Organiza a estrutura dun texto. CSIEE- - Amona decisión a hora de realizar as tarefas. CAA- - Mostra interese por mellorar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto.	LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.	CCL, CAA, CSIEE	CCL- - Estrutura textos de forma coherente. CAA- - Mantén a atención. CSIEE- - Amona interese por mellorar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto.	LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).	CCL	CCL- - Usa correctamente os diferentes signos de puntuación.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto.	LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.	CCL, CSC, CCEC	CCL- - Usa correctamente as normas lingüísticas. CSC- - Aplica as normas lingüísticas. CCEC- - Disfruta aprendendo.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto.	LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores.	CCL, CAA, CSIEE	CCL- - Usa borradores como medio de aprendizaxe. CAA- - Mantén a atención.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto.	LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos.	CCL, CAA, CSIEE	CCL- - Utiliza correctamente o dicionario. CAA- - Mantén a atención. CSIEE- - Amosa decisión por realizar as tarefas.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación.	LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións	CCL, CAA, CD	CCL- - Realiza textos correctamente imitando un modelo. CAA- - Mantén a atención. CD- - Usa as NNNTT como fonte de información.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación.	LGB3.2.2. Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.	CCL, CSC, CCEC, CAA	CCL- - Elabora textos xornalísticos sinxelos. CSC—Participa activamente no traballo en grupo. CCEC- - Mostra interese pola lectura. CAA- - Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación.	LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guiión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.	CCL, CAA	CCL- - Utiliza a linguaxe en función dos textos. CAA- - Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación.	LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.	CCL, CSC, CCEC	CCL- - Utiliza coherentemente os elementos básicos de cohesión. CSC- - Mostra interese por participar. CCEC- - Disfruta aprendendo.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación.	LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.	CCL, CSC, CAA	CCL- - Realiza resumos sinxelos. CSC- - Mostra interese por participar. CAA- - Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.3. Elaborar textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información.	LGB3.3.1. Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.	CCL, CAA, CSIEE	CCL- - Realiza textos propios expresarse. CAA- - Mantén a atención. CSIEE- - Expresa as súas ideas de maneira axeitada e correcta.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.4. Elaborar textos breves e sinxelos con creatividade.	LGB3.4.1. Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.	CCL, CSC, CCEC, CAA, CSIEE	CCL- - Utiliza a linguaxe verbal e non verbal como medio de comunicación. CCEC- - Disfruta aprendendo. CAA- - Mantén a atención. CSIEE- - Expressa as súas ideas.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.4. Elaborar textos breves e sinxelos con creatividade.	LGB3.4.2. Escribe textos sinxelos de carácter creativo.	CCL, CAA, CSIEE	CCL- - Realiza textos creativos. CAA- - Mantén a atención. CSIEE- - Expressa as súas ideas.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.4. Elaborar textos breves e sinxelos con creatividade.	LGB3.4.3. Aprecio polos usos creativos da linguaxe.	CCL, CAA, CSIEE	CCL- - Utiliza correctamente a linguaxe. CAA- - Mostra interese por aprender. CSIEE- - Expressa as súas opinións.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.5. Usar as TIC, con certa autonomía, para a busca de información, tratamento dos textos e realización de presentacións.	LGB3.5.1. Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais.	CCL, CD, CAA, CSIEE	CCL- - Utiliza diferentes fontes como medio de información. CD- - Utiliza correctamente os NNTT como medio de información. CAA- - Mantén a atención. CSIEE- - Aмосa interese por mellorar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.5. Usar as TIC, con certa autonomía, para a busca de información, tratamento dos textos e realización de presentacións.	LGB3.5.2. Emprega procesadores de textos con certa autonomía.	CCL, CAA, CSIEE, CD	CCL- - Usa procesadores de textos de maneira correcta. CAA- - Mantén a atención. CSIEE- - Expressa as súas ideas de maneira correcta. CD- - Usa os procesadores de textos como medio de expresión.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.5. Usar as TIC, con certa autonomía, para a busca de información, tratamento dos textos e realización de presentacións.	LGB3.5.3. Utiliza, habitualmente, correctores de textos.	CCL, CD, CAA, CSIEE	CCL- - Usa de forma habitual correctores de textos. CD- - Usa como medio de corrección os correctores de textos. CAA- - Mantén a atención. CSIEE- - Aмосa interese por mellorar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.5. Usar as TIC, con certa autonomía, para a busca de información, tratamento dos textos e realización de presentacións.	LGB3.5.4. Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentacións elementais.	CCL, CD, CSIEE	CCL- - Usa as NNTT para expresarse. CD- - Usa as TIC'S como ferramenta de presentación. CSIEE- - Aмосa interese por mellorar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.6. Utilizar recursos gráficos e paratextuais que faciliten a comprensión dos textos e contribúan á súa ilustración creativa.	LGB3.6.1. Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.	CCL, CD, CSIEE	CCL- Usa de maneira creativa os recursos gráficos. CD- - Utiliza as TIC'S como ferramenta para a comprensión de textos. CSIEE- - Aмосa interese por mellorar.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación.	LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte.	CCL, CD, CAA	CCL- - Emprega de maneira correcta aas normas básicas de presentación. CD- - Usa os procesadores de textos como medio para aprender os usos básicos de presentación de textos. CAA- - Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación.	LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación.	CCL, CSC	CCL—Comprende a importancia da lingua escrita. CSC- - Aмосa interese e respecto pola lingua escrita.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.	LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición.	CCL, CAA	CCL- - Coñece e recoñece as diferentes categorías gramaticais. CAA- - Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.	LGB4.1.2. Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos.	CCL, CAA	CCL- - Utiliza correctamente oas formas verbais. CAA- -Manifesta confianza en si mesmo/a.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.	LGB4.1.3. Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas.	CCL, CAA	CCL- - Coñece e recoñece a sílaba tónica. CAA- - Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.	LGB4.1.4. Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo.	CCL, CAA	CCL—Coñece e recoñece os diferentes tipos de enunciados. CAA- - Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.	LGB4.1.5. Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e os seus complementos: o suxeito, así como os complementos do nome.	CCL, CAA	CCL- - Usa correctamente o xénero e o número en oración simples. CAA- - Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas.	LGB4.2.1. Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas.	CCL, CSC, CCEC	CCL- - Usa correctamente as normas de acentuación. CSC- - Aмосa interese. CCEC- - Disfruta aprendendo.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas.	LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.	CCL, CSC, CCEC	CCL- - Coñece e recoñece as normas ortográficas do h, B7V, C, CC, s/x, LL/I/x. CCEC- - Mostra interese pola escritura e disfruta con ela.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.3. Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como unha sintaxe adecuada nas producións orais e escritas.	LGB4.3.1. Emprega con corrección os signos de puntuación, facendo unha valoración dos resultados.	CCL	CCL- - Usa correctamente os signos de puntuación.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.3. Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como unha sintaxe adecuada nas producións orais e escritas.	LGB4.3.2. Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións.	CCL	CCL- - Utiliza de maneira coherente a sintaxe a hora de se expresar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.3. Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como unha sintaxe adecuada nas producións orais e escritas.	LGB4.3.3. Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.	CCL, CSC, CCEC	CCL- - Usa correctamente o pronome átono. CSC- - Aмосa interese. CCEC- - Disfruta aprendendo.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.4. Recoñecer e empregar os conectores básicos, así como outros elementos de cohesión.	LGB4.4.1. Usa diversos conectores básicos entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición...	CCL, CAA	CCL- - Utiliza de maneira axeito os conectores básico. CAA- - Mnatén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.4. Recoñecer e empregar os conectores básicos, así como outros elementos de cohesión.	LGB4.4.2. Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, sinónimos...	CCL, CAA	CCL- -Distingue algún recursos métricos CAA- - Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.5. Identificar o papel semántico do suxeito e transformar oracións activas sinxelas en pasivas, e viceversa, para mellorar a comprensión e a produción de textos.	B4.5.1. Identifica, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito..	CCL, CAA	CCL- - Coñece e recoñece o suxeito. CAA- - Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.5. Identificar o papel semántico do suxeito e transformar oracións activas sinxelas en pasivas, e viceversa, para mellorar a comprensión e a produción de textos.	B4.5.2. Recoñece se a oración é activa ou pasiva e é quen de facer a transformación dunha noutra.	CCL, CAA	CCL- - Coñece e recoñece a diferenza entre oración activa e pasiva. CAA—Manifesta confianza nas súas capacidades.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.6. Transformar un texto narrativo sinxelo de estilo directo noutro de estilo indirecto.	B4.6.1. Transforma un texto sinxelo narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto.	CCL, CAA	CCL- - Elabora textos de estilo directo e indirecto. CAA- - Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua.	LGB4.7.1. Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica.	CCL, CAA, CD	CCL- - Usa correctamente o dicionario. CAA- -Mantén a atención. CD- - Usa as TIC´s como fonte de información.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua.	LGB4.7.2. Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras.	CCL, CAA	CCL- - Coñece e recoñece as palabras derivadas. CAA- -Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua.	LGB4.7.3. Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas.	CCL, CAA	CCL- - Coñece e recoñece os sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas... CAA- - Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.8. Coñecer, de xeito xeral, as características relevantes da lingua galega e identificar e valorar esta lingua dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	LGB4.8.1. Coñece, de xeito xeral, as características máis relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega.	CCL, CCEC	CCL- - Sabe de forma xeral as características máis importantes da lingua galega. CCEC- - Mostra interese polas características lingua galega
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.8. Coñecer, de xeito xeral, as características relevantes da lingua galega e identificar e valorar esta lingua dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	LGB4.8.2. Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	CCL, CSC, CCEC	CCL- - Comprende a importancia da lingua galega como lingua propia. CSC- - Amosa respecto pola lingua galega como lingua propia. CCEC- - Valora a importancia da lingua galega.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.9. Establecer relacións elementais entre as diversas linguas que utiliza ou está a aprender o alumnado.	LGB4.9.1. Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender.	CCL, CCEC	CCL- - Coñece as características propias da lingua galega CCEC- - Respetas as características propias da lingua galega.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B4.9. Establecer relacións elementais entre as diversas linguas que utiliza ou está a aprender o alumnado.	LGB4.9.2 Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas, ortográficas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe.	CCL	CCL- - Coñece e recoñece as características propias de cada unha das linguas que está a aprender.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B5.1 escoitar, memorizar, reproducir e valorar textos procedentes da literatura popular galega e da literatura galega en xeral.	LGB5.1.1. escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refráns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura galega en xeral	CCL, CAA, CCEC	CCL- - Reproduce os diferentes textos da cultura galega. CAA- - Mantén a atención. CCEC- - Respetas as producións da literatura galega.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B5.1 escoitar, memorizar, reproducir e valorar textos procedentes da literatura popular galega e da literatura galega en xeral.	LGB5.1.2. Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	CCL, CCEC	CCL- - Disfruta dos textos da cultura galega como fonte de sabiduría. CCEC- - Respetas as reproducións da cultura galega.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B5.2. Ler textos e obras n galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	LGB5.2.1. Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	CCL, CCEC, CD	CCL- - Le textos en lingua galega. CCEC- - Respetas as producións da lingua galega. CD- - Utiliza as TIC's como medio de disfrute a hora de ler en lingua galega.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B5.2. Ler textos e obras n galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	LGB5.2.2. Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	CCL, CCEC, CD	CCL- - Le textos en lingua galega. CCEC- - Respetas as producións en lingua galega. CD- - Usa as TIC's como medio para ler en lingua galega.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes.	LGB5.3.1. Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.	CCL, CCEC	CCL- - Coñece e recoñece os diferentes xéneros literarios. CCEC- - Amosa interese e respecto pola lingua galega.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes.	LGB5.3.2. Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas.	CCL	CCL- - Identifica algún recurso retórico dos poemas.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes.	LGB5.3.3. Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérboles e xogos de palabras.	CCL, CCEC, CAA	CCL- - Distingue alguna figura literaria. CAA- - Mantén a atención.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes.	LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura.	CCL, CCEC	CCL- - Coñece e recoñece temas recorrentes na literatura. CCEC- -Amosa interese pola literatura.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B5.4. Recrear e compoñer poemas e relatos sinxelos a partir de modelos dados.	LGB5.4.1. Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas.	CCL, CCEC, CSC	CCL- - Elabora poemas e relatos sinxelos. CCEC- - Mostra interese e respecto pola literatura. CSC- - Mostra interese por participar.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B5.5. Participar activamente en dramatizacións de textos literarios.	LGB5.5.1. Participa activamente en dramatizacións de textos literarios.	CCL	CCL- - Participa en pequenas dramatizacións.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B5.6. Valorar a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.	LGB5.6.1. Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.	CCL, CSC, CCEC	CCL- - Mostra respecto literatura galega CSC- - Mostra interese por participar. CCEC- -Disfruta aprendendo.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B5.7. Amosar interese, respecto e tolerancia ante las diferenzas persoais, sociais e culturais.	LGB5.7.1. Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto.	CSC, CCEC	CSC- - Mostra respecto por outras culturas CCEC- - Valora e respeta as características doutras culturas.

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
CEIP Campomaioir - Ordes

Travesía de Campomaioir s/n
15680 ORDES (A CORUÑA)

881 880 886 ceip.campomaioir@edu.xunta.es
www.edu.xunta.gal/centros/ceipcampomaioir

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
LINGUA GALEGA E LITERATURA	B5.7. Amosar interese, respecto e tolerancia ante las diferenzas persoais, sociais e culturais.	LGB5.7.2. Aмоса curiosidade por coñecer outras costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.	CSC, CCEC	CSC- - Respeta a diversidade cultural CCEC- - Valora a diversidade cultural.

EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA) Nivel EP5

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B1.1. Distinguir as diferenzas fundamentais entre as imaxes fixas e en movemento, clasificándoas seguindo patróns aprendidos.	EPB1.1.1. Recoñece as imaxes fixas e en movemento e clasificaas	CCEC, CSIEE	CCEC. Recoñece as imaxes fixas e en movemento. CSIEE. Clasifica as imaxes.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B1.1. Distinguir as diferenzas fundamentais entre as imaxes fixas e en movemento, clasificándoas seguindo patróns aprendidos.	EPB1.1.2. Debuxa aspectos da vida cotiá.	CCEC, CSIEE	CCEC. Debuxa imaxes da vida cotiá. CSIEE. Debuxa aspectos da vida cotiá.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B1.2. Identificar e describir os materiais, utensilios e soportes, texturas, formas e cores; comprobando as posibilidades que achegan para a creación artística.	EPB1.2.1. Identifica os recursos e os materiais utilizados para elaborar unha obra.	CCEC, CCL	CCEC. Identifica os recursos e os materiais utilizados. CCL. Describe os recursos e os materiais utilizados.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B1.2. Identificar e describir os materiais, utensilios e soportes, texturas, formas e cores; comprobando as posibilidades que achegan para a creación artística.	EPB1.2.2. Analiza as posibilidades de materiais, texturas, formas e cores aplicadas sobre diferentes soportes.	CCEC	CCEC. Analiza as posibilidades de materiais, texturas, formas e cores aplicadas sobre diferentes soportes.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B1.3. Aproximarse á lectura, análise e interpretación da arte e as imaxes fixas e en movemento nos seus contextos culturais e históricos, comprendendo, de maneira crítica, o significado e función social, sendo capaz de elaborar imaxes novas a partir dos coñecementos adquiridos.	EPB1.3.1. Coñece a evolución da fotografía desde o branco/negro á cor, do formato papel ao dixital, e valora as posibilidades que proporciona a tecnoloxía.	CCEC, CCL	CCEC. Coñece a evolución da fotografía. CCL. Valora as posibilidades tecnolóxicas.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B1.3. Aproximarse á lectura, análise e interpretación da arte e as imaxes fixas e en movemento nos seus contextos culturais e históricos, comprendendo, de maneira crítica, o significado e función social, sendo capaz de elaborar imaxes novas a partir dos coñecementos adquiridos.	EPB 1.3.2. Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos, analizando, a posteriori, se o encadre é o máis axeitado para o propósito inicial.	CCEC, CCL	CCEC. Obtén fotografías. CCL. Analiza o encadre da fotografía.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B1.3. Aproximarse á lectura, análise e interpretación da arte e as imaxes fixas e en movemento nos seus contextos culturais e históricos, comprendendo, de maneira crítica, o significado e función social, sendo capaz de elaborar imaxes novas a partir dos coñecementos adquiridos.	EPB 1.3.3. Recoñece os diferentes temas da fotografía.	CCEC	CCEC. Valora os diferentes temas da fotografía.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.1. Experimentar coas imaxes como unha ferramenta para deseñar documentos de información e comunicación (carteis, guías, folletos etc.)	EPB2.1.1. Realiza composicións que transmitan emocións e sensacións básicas, utilizando distintos elementos e recursos para os axustar ás necesidades.	CCEC, CSIEE, CCL	CCEC. Fai diferentes composicións. CSIEE. Uso de distintos elementos e recursos. CCL. Diseño de carteis, folletos, guías.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.1. Experimentar coas imaxes como unha ferramenta para deseñar documentos de información e comunicación (carteis, guías, folletos etc.)	EPB2.1.2. Busca un cartel e confecciona o seu propio anuncio.	CCEC, CSIEE	CCEC. Observa diferentes carteis, folletos, guías. CSIEE. Realiza un anuncio a partir dun cartel.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.2. Realizar planos, mapas e carteis, individualmente e en grupo; manexando as ferramentas básicas do debuxo xeométrico.	EPB2.2.1. Confecciona planos, e mapas simples coa axuda das ferramentas básicas, individualmente e en grupo.	CCEC, CMCCT, CSC	CCEC. Debuxa carteis coa axuda das ferramentas básicas, CMCCT. Realiza planos, mapas simples individualmente. CSC. Realiza planos, mapas simples en grupo.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.2. Realizar planos, mapas e carteis, individualmente e en grupo	EPB2.2.2. Utiliza e manexa os elementos que estruturan o espazo gráfico (cuadrícula).	CCEC, CMCT	CCEC. Utiliza o espazo. CMCT. Manexa a cuadrícula.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.2. Realizar planos, mapas e carteis, individualmente e en grupo	EPB2.2.3. Participa nas actividades propostas e amosa interese por elas, colaborando sempre que se trate dun traballo en grupo	CSC	CSC. Amosa interese polas actividades gráficas propostas tanto individual como en grupo.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.3. Imaxinar, debuxar e elaborar obras tridimensionais con diferentes materiais.	EPB2.3.1. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas.	CCEC, CCL	CCEC. Representa a sensación espacial de volume. CCL. Elabora composicións con volume.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.3. Imaxinar, debuxar e elaborar obras tridimensionais con diferentes materiais.	EPB2.3.2. planos para crear volume.	CCEC, CMCT	CCEC. Experimenta con planos superpostos. CMCT. Realiza superposición de planos para crear volume.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.3. Imaxinar, debuxar e elaborar obras tridimensionais con diferentes materiais.	EPB2.3.3. Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo para proporcionar sensación de profundidade.	CCEC, CMCT	CCEC. Observa o uso da liña horizontal. CMCT. Usa a liña horizontal para proporcionar sensación de profundidade.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.3. Imaxinar, debuxar e elaborar obras tridimensionais con diferentes materiais.	EPB2.3.4. Combina e analiza as cores para as utilizar correctamente na composición.	CCEC	CCEC. Combina e analiza as cores para usalas nunha composición.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.3. Imaxinar, debuxar e elaborar obras tridimensionais con diferentes materiais.	EPB2.3.5. Aproveita a diferenza das texturas achegadas polos lapis de cores e as ceras.	CCEC	CCEC. Aproveita a diferenza de textura dos lapis de cores e as ceras.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.3. Imaxinar, debuxar e elaborar obras tridimensionais con diferentes materiais.	EPB2.3.6. Constrúe obxectos tridimensionais.	CCEC, CSIEE	CCEC. Debuxa obxectos tridimensionais. CSIEE. Elabora obxectos tridimensionais.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.4. Representa, de forma persoal, ideas, accións e situacións valéndose dos elementos que configuran a linguaxe visual.	EPB2.4.1. Debuxa formas, figuras e elementos do contexto con dimensións, proporcións, cores e tamaños axeitados.	CCEC, CAA	CCEC. Valora a realización de formas, figuras e elementos do contexto. CAA. Realiza formas e figuras con dimensións, proporcións, cores e tamaños axeitados.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.4. Representa, de forma persoal, ideas, accións e situacións valéndose dos elementos que configuran a linguaxe visual.	EPB2.4.2. Organiza os espazos das súas producións bidimensionais, utilizando conceptos básicos de composición, equilibrio e proporción.	CCEC, CMCT	CCEC. Organiza os espazos. CMCT. Utiliza conceptos básicos de composición, equilibrio e proporción.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.4. Representa, de forma persoal, ideas, accións e situacións valéndose dos elementos que configuran a linguaxe visual.	EPB2.4.3. Analiza e compara as texturas naturais e artificiais, así como as texturas visuais e táctiles, sendo capaz de realizar traballos artísticos utilizando estes coñecementos.	CCEC, CMCT	CCEC. Analiza texturas. CMCT. Compara as diferentes texturas e realiza os traballos artísticos.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.4. Representa, de forma persoal, ideas, accións e situacións valéndose dos elementos que configuran a linguaxe visual.	EPB2.4.4. Distingue o tema ou xénero de obras plásticas.	CCEC, CMCT	CCEC. Mira as obras plásticas con atención. CMCT. Distingue o tema ou xénero de obras plásticas.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.4. Representa, de forma persoal, ideas, accións e situacións valéndose dos elementos que configuran a linguaxe visual.	EPB2.4.5. Realiza imaxes humanas, animais e casas, partindo dun bosquexo.	CCEC, CSIEE	CCEC. Observa imaxes humanas, animais e casas. CSIEE. Realiza imaxes humanas, animais e casas.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.5. Participar con interese, coidando e respectando o material, os utensilios e os espazos, desenvolvendo a iniciativa e a creatividade, respectando as normas e as regras previamente establecidas.	EPB2.5.1. Valora os elementos e os recursos empregados para conseguir o efecto que máis se axuste ao resultado final.	CCEC, CSC	CCEC. Valora todos os recursos empregados para conseguir o resultado final do traballo. CSC. Respecta as normas para conseguir o traballo final.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.5. Participar con interese, coidando e respectando o material, os utensilios e os espazos, desenvolvendo a iniciativa e a creatividade, respectando as normas e as regras previamente establecidas.	EPB2.5.2. Coida e respecta os materiais, os utensilios e os espazos utilizados.	CSC	CSC. Respecta materiais, utensilios e espazos.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.5. Participar con interese, coidando e respectando o material, os utensilios e os espazos, desenvolvendo a iniciativa e a creatividade, respectando as normas e as regras previamente establecidas.	EPB2.5.3. Participa e amosa interese polas actividades propostas, colaborando na recollida e na organización do material.	CSC	CSC. Amosa interese polas actividades propostas.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.6. Amosar interese polo traballo, apreciando e valorando a correcta realización de actividades e a presentación.	EPB2.6.1. Completa e realiza os debuxos utilizando os coñecementos aprendidos.	CCEC, CSC	CCEC. Realiza os debuxos aplicando os coñecementos aprendidos. CSC. Amosa interese polos traballos.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.6. Amosar interese polo traballo, apreciando e valorando a correcta realización de actividades e a presentación.	EPB2.6.2. Presenta as tarefas con orde e limpeza respectando as normas e indicacións establecidas.	CSC, CCEC	CSC. Presenta os traballos con orde e limpeza. CCEC. Respecta as normas e indicacións.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.6. Amosar interese polo traballo, apreciando e valorando a correcta realización de actividades e a presentación.	EPB2.6.3. Amosa interese polo traballo e a aplicación, apreciando a correcta realización dos exercicios e actividades.	CSC, CCEC	CSC. Presenta interese polo traballo. CCEC. Valora o traballo ben realizado.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B2.7. Utilizar e manexar as tecnoloxías da información e da comunicación como medio de información, investigación e deseño.	EPB2.7.1. Emprega as novas tecnoloxías para se iniciar no deseño dixital, no tratamento de imaxes ou na animación.	CD, CCEC	CD. Inicia o manexo das novas tecnoloxías no deseño dixital, animación. CCEC. Valora o manexo das novas tecnoloxías.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B3.1. Coñecer e utilizar as ferramentas básicas do debuxo xeométrico.	EPB3.1.1 Coñece e usa as principais ferramentas básicas do debuxo xeométrico (regra, escuadro, cartabón, semicírculo etc.)	CCEC, CMCCT	CCEC. Coñece a regra, escuadro, cartabón, semicírculo etc.) CMCCT. Usa a regra, escuadro, cartabón, semicírculo etc.)
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B3.1. Coñecer e utilizar as ferramentas básicas do debuxo xeométrico.	EPB3.1.2. Utiliza o trazado de rectas paralelas.	CCEC, CMCCT	CCEC. Coñece as rectas paralelas. CMCCT. Traza rectas paralelas.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B3.1. Coñecer e utilizar as ferramentas básicas do debuxo xeométrico.	EPB3.1.3. Traza ángulos rectos, de 30 e de 60 graos utilizando as ferramentas básicas.	CCEC, CMCCT	CCEC. Coñece ángulos rectos, de 30° e 60° CMCCT. Traza ángulos rectos, de 30 e de 60 graos.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B3.1. Coñecer e utilizar as ferramentas básicas do debuxo xeométrico.	EPB3.1.4. Manexa os efectos visuais da perspectiva para debuxar triángulos e cuadriláteros.	CCEC, CMCCT	CCEC. Coñece os efectos visuais da perspectiva para debuxar triángulos e cuadriláteros. CMCCT. Manexa os efectos visuais da perspectiva para debuxar triángulos e cuadriláteros.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B3.1. Coñecer e utilizar as ferramentas básicas do debuxo xeométrico.	EPB3.1.5. Representa e aplica adecuadamente o eixe de simetría.	CCEC, CMCCT	CCEC. Representa o eixe de simetría. CMCCT. Representa e aplica o eixe de simetría.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	B3.1. Coñecer e utilizar as ferramentas básicas do debuxo xeométrico.	EPB3.1.6. Representa formas xeométricas con precisión e coa axuda da cuadrícula e as ferramentas básicas.	CCEC, CMCCT	CCEC. Coñece formas xeométricas. CMCCT. Representa formas xeométricas con precisión.

MATEMÁTICAS Nivel EP5

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
MATEMÁTICAS	B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións.	MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.	CMCT, CAA	CMCT: Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. CAA: Localiza selecciona e utiliza información
MATEMÁTICAS	B1.2. Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver.	MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso.	CMCT, CAA	CMCT: Realiza estimacións sobre os resultados esperados. CAA: Localiza selecciona e utiliza a información.
MATEMÁTICAS	B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.	MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.	CMCT, CSIEE, CAA	CMCT: Distingue entre problemas e exercicios. CSIEE: Mostra interese por participar expresando as súas ideas CAA: Utiliza distintas estratexias para a aprendizaxe
MATEMÁTICAS	B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.	MTB1.3.2. Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.	CMCT, CAA, CCL	CMCT: Formula preguntas e busca respostas apropiadas. CAA: Previa análise dunha situación, é quen de tomar decisións . CCL: Comprende as lecturas de problemas e exercicios.
MATEMÁTICAS	B1.4. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.	MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	CMCT, CAA, CSIEE	CMCT: Analiza os contidos dos problemas. CAA: Localiza selecciona e utiliza a información. CSIEE: Escolta as ideas de outras persoas, aportando os seus puntos de vista para alcanzar acordos.
MATEMÁTICAS	B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras.	MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.	CMCT, CAA, CSIEE	CMCT: Inicia una reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto. CAA: Localiza, selecciona e utiliza a información. CSIEE: Mostra interese por participar expresando as súas ideas.
MATEMÁTICAS	B2.1. Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as milésimas).	MTB2.1.1. Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.	CMCT, CCEC	CMCT: Identifica os números romanos. CCEC: Aмосa curiosidade por temas relacionados cos contidos escolares

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
MATEMÁTICAS	B2.1. Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as milésimas).	MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	CMCT, CAA, CCL	CMCT: Le, escribe e ordena textos numéricos (naturais, e decimais ata as milésimas). CAA: Usa distintas estratexias para a aprendizaxe. CCL: Entende o que lle piden os exercicios.
MATEMÁTICAS	B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá.	MTB2.2.1. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	CMCT, CAA, CCL	CMCT: Interpreta en textos numéricos, números naturais, e decimais ata as milésimas. CAA: Usa distintas estratexias para a aprendizaxe CCL: Entende o que lle piden os exercicios.
MATEMÁTICAS	B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá.	MTB2.2.2. Ordena números enteiros, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e transformación duns noutros.	CMCT	CMCT: Ordenador números enteiros, decimais e fraccións básicas.
MATEMÁTICAS	B2.3. Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo referencia implícita ás propiedades das operacións, en situación de resolución de problemas.	MTB2.3.1. Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes.	CMCT	CMCT: Reduce dúas fraccións a común denominador.
MATEMÁTICAS	B2.3. Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo referencia implícita ás propiedades das operacións, en situación de resolución de problemas.	MTB2.3.2. Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima.	CMCT	CMCT: redondea números decimais á décima, centésima ou milésima.
MATEMÁTICAS	B2.3. Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo referencia implícita ás propiedades das operacións, en situación de resolución de problemas.	MTB2.3.3. Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal.	CMCT	CMCT: Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal.
MATEMÁTICAS	B2.4. Utilizar os números enteiros, decimais e fraccionarios para interpretar e intercambiar información en contextos da vida cotiá.	MTB2.4.1. Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións.	CMCT	CMCT: Opera con número coñecendo a xerarquía das operacións.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
MATEMÁTICAS	B2.4. Utilizar os números enteiros, decimais e fraccionarios para interpretar e intercambiar información en contextos da vida cotiá.	MTB2.4.2. Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas.	CMCT, CCL	CMCT: Utiliza diferentes tipos de números en contextos da vida cotiá. CCL: Identifica as ideas máis importantes nos exercicios propostos.
MATEMÁTICAS	B2.4. Utilizar os números enteiros, decimais e fraccionarios para interpretar e intercambiar información en contextos da vida cotiá.	MTB2.4.3. Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias.	CMCT, CAA	CMCT: Estima e comproba resultados utilizando algunhas estratexias. CAA: Localiza, selecciona e utiliza a información
MATEMÁTICAS	B2.5. Operar cos números tendo en conta a xerarquía nas operacións, aplicando as propiedades destas, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se utilizan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo mental, tenteo, estimación, calculadora), usando o máis adecuado.	MTB2.5.1. Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número.	CMCT	CMCT: Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador.
MATEMÁTICAS	B2.5. Operar cos números tendo en conta a xerarquía nas operacións, aplicando as propiedades destas, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se utilizan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo mental, tenteo, estimación, calculadora), usando o máis adecuado.	MTB2.5.2. Realiza operacións con números decimais.	CMCT	CMCT: Realiza operacións con números decimais.
MATEMÁTICAS	B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.	MTB2.6.1. Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.	CMCT, CAA	CMCT: Emprega as distintas operacións con distintos tipos de números para a resolución de problemas e situacións cotiás. CAA: Localiza, selecciona e utiliza a información.
MATEMÁTICAS	B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.	MTB2.6.2. Descompón de forma aditiva e de forma aditivomultiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras.	CMCT	CMCT: Descompón de forma aditiva número menores de un millón.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
MATEMÁTICAS	B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.	MTB2.6.3. Identifica múltiplos e divisores empregando as táboas de multiplicar.	CMCT	CMCT: Identifica múltiplos e divisores.
MATEMÁTICAS	B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.	MTB2.6.4. Calcula os primeiros múltiplos dun número dado.	CMCT	CMCT: Calcula os primeiros múltiplos dun número dado.
MATEMÁTICAS	B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.	MTB2.6.5. Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100.	CMCT	CMCT: Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100.
MATEMÁTICAS	B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.	MTB2.6.6. Calcula o mcm e o mcd.	CMCT	CMCT: Calcula o mcm e o mcd.
MATEMÁTICAS	B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.	MTB2.6.7. Descompón números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras.	CMCT	CMCT: Descompón números decimais.
MATEMÁTICAS	B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.	MTB2.6.8. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.	CMCT, CAA	CMCT: é capaz de levar a cabo cálculos mentais sinxelos. CAA: Utiliza distintas estratexias para a aprendizaxe.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
MATEMÁTICAS	B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.	MTB2.6.9. Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta.	CMCT, CAA	CMCT: Estima e redondea o resultado dun cálculo. CAA: Localiza selecciona e utiliza información .
MATEMÁTICAS	B2.7. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.7.1 Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.	CMCT, CAA, CCL, CSIEE	CMCT: Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados. CAA: Localiza selecciona e utiliza Información . CCL: Identifica as ideas máis importantes nos exercicios propostos CSIEE: Mostra interese por participar expresando as súas ideas
MATEMÁTICAS	B2.7. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.7.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.	CMCT, CAA, CCL, CSIEE	CMCT: Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas CAA: Localiza selecciona e utiliza Información . CCL: Identifica as ideas máis importantes nos exercicios propostos CSIEE: Mostra interese por participar expresando as súas ideas
MATEMÁTICAS	B3.1. Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables.	MTB3.1.1. Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.	CMCT, CCL, CAA	CMCT: Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; CCL: Identifica as ideas máis importantes nos exercicios propostos CAA: Localiza selecciona e utiliza Información .
MATEMÁTICAS	B3.1. Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables.	MTB3.1.2. Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.	CMCT, CAA	CMCT: Mide con instrumentos e elixe a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. CAA: Utiliza estratexias para a aprendizaxe
MATEMÁTICAS	B3.3. Coñecer as unidades de medida do tempo e as súas relación, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria.	MTB3.3.1. Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos.	CMCT	CMCT: Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
MATEMÁTICAS	B3.4. Coñecer o sistema sesaxesimal para realizar cálculos con medidas angulares.	MTB3.4.1. Identifica o ángulo como medida dun xiro ou abertura.	CMCT	CMCT: . Identifica o ángulo como medida dun xiro ou abertura
MATEMÁTICAS	B3.4. Coñecer o sistema sesaxesimal para realizar cálculos con medidas angulares.	MTB3.4.2. Mide ángulos usando instrumentos convencionais.	CMCT	CMCT: Mide ángulos usando instrumentos convencionais
MATEMÁTICAS	B3.5. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB3.5.1. Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando... e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	CMCT, CAA, CSIEE	CMCT: Resolve problemas de medida. CAA: Localiza selecciona e utiliza Información . CSIEE: Mostra interese por participar expresando as súas ideas
MATEMÁTICAS	B4.1. Utilizar as nocións xeométricas de paralelismo, perpendicularidade, simetría, xeometría, perímetro e superficie para describir e comprender situacións da vida cotiá.	MTB4.1.1. Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice...	CMCT	CMCT: Identifica e representa ángulos.
MATEMÁTICAS	B4.1. Utilizar as nocións xeométricas de paralelismo, perpendicularidade, simetría, xeometría, perímetro e superficie para describir e comprender situacións da vida cotiá.	MTB4.1.2. Traza unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe.	CMCT	CMCT: Traza unha unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe.
MATEMÁTICAS	B4.1. Utilizar as nocións xeométricas de paralelismo, perpendicularidade, simetría, xeometría, perímetro e superficie para describir e comprender situacións da vida cotiá.	MTB4.1.3. Realiza ampliacións e reducións.	CMCT	CMCT: Realiza ampliacións e reducións
MATEMÁTICAS	B4.2. Comprender o método de calcular a área dun paralelogramo, triángulo, trapecio e rombo. Calcular a área de figuras planas.	MTB4.2.1. Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo.	CMCT	CMCT: Calcula área e perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo
MATEMÁTICAS	B4.2. Comprender o método de calcular a área dun paralelogramo, triángulo, trapecio e rombo. Calcular a área de figuras planas.	MTB4.2.2. Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria.	CMCT, CAA	CMCT: Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos CAA: Localiza selecciona e utiliza Información

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
MATEMÁTICAS	B4.3. Utilizar as propiedades das figuras planas para resolver problemas.	MTB4.3.1. Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular.	CMCT	CMCT: . Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo.
MATEMÁTICAS	B4.3. Utilizar as propiedades das figuras planas para resolver problemas.	MTB4.3.2. Utiliza a composición e descomposición para formar figuras planas e corpOs xeométricos a partir doutras.	CMCT	CMCT: . Utiliza a composición e descomposición para formar figuras planas e corp s xeométricos a partir doutras.
MATEMÁTICAS	B4.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB4.4.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	CMCT, CAA, CCL, CSIEE	CMCT: Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados. CAA:Localiza selecciona e utiliza Información . CCL: Identifica as ideas máis importantes nos exercicios propostos CSIEE: Mostra interese por participar expresando as súas ideas
MATEMÁTICAS	B4.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB4.4.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.	CMCT, CAA	CMCT: Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando o feito. CAA: Utiliza distintas estratexias para a aprendizaxe
MATEMÁTICAS	B5.1. Realizar, ler e interpretar representacións gráficas dun conxunto de datos relativos ao contorno inmediato.	MTB5.1.1. Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango.	CMCT, CAA	CMCT: Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización. CAA: Utiliza distintas estratexias para a aprendizaxe
MATEMÁTICAS	B5.1. Realizar, ler e interpretar representacións gráficas dun conxunto de datos relativos ao contorno inmediato.	MTB5.1.2. Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas.	CMCT, CAA	CMCT: Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos CAA:Localiza selecciona e utiliza Información .

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
MATEMÁTICAS	B5.2. Facer estimacións baseadas na experiencia sobre o resultado (posible, imposible, seguro, máis ou menos probable) de situacións sinxelas nas que interveña o azar e comprobar o dito resultado.	MTB5.2.1. Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.	CMCT, CAA, CCL	CMCT: Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas. CAA: Localiza selecciona e utiliza Información . CCL: Describe, con claridade as actividades realizadas.
MATEMÁTICAS	B5.3. Observar e constatar que hai sucesos imposibles, sucesos que con case toda seguridade prodúcense ou que se repiten, sendo máis ou menos probable esta repetición.	MTB5.3.1. Identifica situacións de carácter aleatorio.	CMCT	CMCT: Identifica situacións de carácter aleatorio.
MATEMÁTICAS	B5.3. Observar e constatar que hai sucesos imposibles, sucesos que con case toda seguridade prodúcense ou que se repiten, sendo máis ou menos probable esta repetición.	MTB5.3.2. Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías...).	CMCT, CAA	CMCT: Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos CAA: Localiza selecciona e utiliza Información
MATEMÁTICAS	B5.4. Identificar e resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB5.4.1. Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construindo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.	CMCT, CAA, CCL, CSIEE	CMCT: Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade CAA: Localiza selecciona e utiliza Información . CCL: Identifica as ideas máis importantes nos exercicios propostos CSIEE: Mostra interese por participar expresando as súas ideas
MATEMÁTICAS	B5.4. Identificar e resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB5.4.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.	CMCT, CAA, CCL, CSIEE	CMCT: Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando o feito. CAA: Utiliza distintas estratexias para a aprendizaxe CCL: Describe, con claridade as actividades realizadas. CSIEE: Mostra interese por participar expresando as súas ideas

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS Nivel EP5

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B1.1. Construír o estilo persoal baseándose na respectabilidade e na dignidade persoal.	VSCB1.1.1. Actúa de forma respectable e digna.	CSC, CSIEE	CSC. Respecta a todos. CSIEE. Actúa de forma digna.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B1.2. Estructurar un pensamento efectivo e independente empregando as emocións de forma positiva.	VSCB1.2.1. Utiliza, de xeito guiado, estratexias de reestruturación cognitiva.	CAA	CAA. Emprega as emocións de forma positiva.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B1.2. Estructurar un pensamento efectivo e independente empregando as emocións de forma positiva.	VSCB1.2.2. Aplica o autocontrol á toma de decisión e á resolución de conflitos.	CSC, CSIEE	CSC. Aplica o autocontrol na toma de decisións e resolución de conflitos. CSIEE. Sabe resolve conflitos.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B1.2. Estructurar un pensamento efectivo e independente empregando as emocións de forma positiva.	VSCB1.2.3. Expressa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.	CSC, CSIEE, CCL	CSC. Respecta os sentimentos, necesidades e dereitos dos demais nas actividades cooperativas. CSIEE. Ten iniciativa nas actividades cooperativas. CCL. Expressa os seus sentimentos, necesidades e dereitos.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B1.3. Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.	VSCB1.3.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos.	CSC, CSIEE	CSC. Valora o esforzo de cada un no equipo. CSIEE. Asume compromisos para a consecución de obxectivos.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B1.3. Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.	VSCB1.3.2. Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas, expresando propostas de mellora.	CSC, CAA, CSIEE	CSC. Amosa esforzo na realización das tarefas. CAA. Fai autoavaliación das tarefas. CSIEE. Expressa propostas de mellora individuais e de equipo.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B1.4. Adquirir capacidades para tomar decisións de forma independente, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.	VSCB1.4.1. Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación.	CSC, CSIEE	CSC. Analiza as dificultades. CSIEE. Fai propostas de actuación ante as dificultades para superalas.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B1.4. Adquirir capacidades para tomar decisións de forma independente, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.	VSCB1.4.2. Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.	CSC, CSIEE	CSC. Intenta tomar decisións. CSIEE. Intenta facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B1.5. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.	VSCB1.5.1. Identifica, define problemas sociais e cívicos e achega solucións potencialmente efectivas.	CSIEE, CSC	CSIEE. Define e achega solucións a problemas sociais e cívicos. CSC. Identifica problemas sociais e cívicos.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B1.5. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.	VSCB1.5.2. Define e formula claramente problemas de convivencia e achega solucións potencialmente efectivas.	CSC, CCL	CSC. Achega solucións potencialmente efectivas. CCL. Define e formula problemas de convivencia.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B1.6. Propoñerse desafíos e levalos a cabo mediante unha toma de decisión persoal, meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas.	VSCB1.6.1. Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética.	CSC, CSIEE	CSC. Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética. CSIEE. Toma de decisión meditada e responsable.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.1. Expresar opinións, sentimentos e emocións, empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal.	VSCB2.1.1. Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, para expresar con coherencia opinión, sentimentos e emocións.	CCL, CSC	CCL. Expresa con coherencia opinións, sentimentos e emocións. CSC. Usa con coherencia a comunicación verbal e non verbal.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.1. Expresar opinións, sentimentos e emocións, empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal.	VSCB2.1.2. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais e debates.	CCL, CSC, CAA, CSIEE	CCL. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais e debates. CSC. Respecta as opinións dos demais. CAA. Valora as opinións dos demais. CSIEE. Valora a importancia da comunicación.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.2. Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía.	VSCB2.2.1. Dialoga interpretando e dando sentido ao que oe.	CCL, CSC	CCL. Dialoga. CSC. Interpreta o que oe.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.2. Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía.	VSCB2.2.2 Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.	CCL, CSC, CSIEE	CCL. Ten habilidades de escoita. CSC. Detecta algún sentimento do que se di. CSIEE. Realiza actividades cooperativas.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.2. Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía.	VSCB2.2.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.	CAA, CSIEE, CSC, CCL	CAA. Colabora en proxectos grupais. CSIEE. Colabora en proxectos grupais escoitando a todos. CSC. Demuestra interese . CCL. Escoita.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.3. Iniciar, manter e finalizar conversas cunha maneira de falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que inhiben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade.	VSCB2.3.1. Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación e facilitar o achegamento co seu interlocutor nas conversas.	CCL, CSC	CCL. Emprega expresións para mellorar a comunicación. CSC. Favorece a escoita nas conversas.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.3. Iniciar, manter e finalizar conversas cunha maneira de falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que inhiben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade.	VSCB2.3.2. Comparte sentimentos durante o diálogo.	CCL, CSC, CSIEE	CCL. Mantén conversas de maneira adecuada. CSC. Comparte sentimentos. CSIEE. Comparte sentimentos durante o diálogo.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.3. Iniciar, manter e finalizar conversas cunha maneira de falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que inhiben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade.	VSCB2.3.3.Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo.	CCL, CSC	CCL. Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo. CSC. Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo como indicador de proximidade.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.3. Iniciar, manter e finalizar conversas cunha maneira de falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que inhiben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade.	VSCB2.3.4.Recoñece os elementos que bloquean a comunicación en diferentes situacións.	CCL, CSC	CCL. Recoñece os elementos da comunicación en diferentes situacións. CSC. Recoñece os elementos que bloquean a comunicación en diferentes situacións.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.4.Empregar a aserción.	VSCB2.4.1. Realiza unha defensa tranquila e respectuosa das posicións persoais.	CCL, CSC, CSIEE	CCL. Fai unha defensa tranquila e respectuosa. CSC. Valora a tranquilidade e o respecto. CSIEE. Valora as opinións de todos.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.4.Empregar a aserción.	VSCB2.4.2. Emprega a linguaxe positiva.	CCL, CSC	CCL. Uso da linguaxe positiva. CSC. Valora o emprego da linguaxe positiva.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.5. Dialogar creando pensamentos compartidos con outras persoas para atopar o mellor argumento.	VSCB2.5.1. Infire, de xeito guiado, e dá o sentido adecuado á expresión das demais persoas.	CCL, CSC	CCL. Dialoga ata atopar o mellor argumento. CSC. Dá o sentido adecuado á expresión dos demais.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.5. Dialogar creando pensamentos compartidos con outras persoas para atopar o mellor argumento.	VSCB2.5.2. Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns.	CCL, CSC, CAA	CCL. Dialoga cos demais. CSC. Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns. CAA. Dialoga creando pensamentos compartidos cos demais para atopar o mellor argumento.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.6. Establecer relacións interpersoais positivas empregando habilidades sociais.	VSCB2.6.1. Interacciona con empatía.	CSC, CCL, CSIEE	CSC. Interacciona con empatía. CCL. Establece relacións interpersoais positivas. CSIEE. Emprega habilidades sociais.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.6. Establecer relacións interpersoais positivas empregando habilidades sociais.	VSCB2.6.2 Emprega diferentes habilidades sociais.	CSC	CSC. Emprega diferentes habilidades sociais.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.7. Actuar con tolerancia comprendendo e aceptando as diferenzas.	VSCB2.7.1.Comprende e aprecia positivamente as diferenzas culturais.	CSC	CSC. Comprende e aprecia positivamente as diferenzas culturais.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.8. Contribuír á mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas.	VSCB2.8.1. Forma parte activa das dinámicas do grupo.	CSC, CSIEE	CSC. Respecta a todo o grupo. CSIEE. Forma parte activa das dinámicas do grupo.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.8. Contribuír á mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas.	VSCB2.8.2. Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.	CSC, CSIEE	CSC. Establece relacións coas persoas do grupo. CSIEE. Mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.8. Contribuír á mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas.	VSCB2.8.3. Consegue a aceptación dos compañeiros e compañeiras.	CSC, CSIEE	CSC. Axuda a aceptación dos compañeiros e compañeiras. CSIEE. Consegue a aceptación dos compañeiros e compañeiras.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B2.8. Contribuír á mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas.	VSCB2.8.4. Expón en historias creativas as características da relación da amizade.	CCL, CSC, CCEC, CD, CAA	CCL. Respecta as características de cada un. CSC. Contribúe de forma positiva a relación de amizade. CCEC. Valora as relacións de amizade. CD. Expón en historias creativas as características da relación da amizade en diferentes soportes. CAA. Expón en historias creativas as características da relación da amizade.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.1. Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos.	VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.	CSC, CSIEE	CSC. Desenvolve proxectos. CSIEE. Resolve problemas en colaboración.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.1. Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos.	VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.	CSC, CSIEE	CSC. Manifesta unha actitude aberta cara aos demais CSIEE. Comparte puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.10. Participar activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidades de homes e mulleres.	VSCB3.10.1. Axuíza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.	CSC, CSIEE	CSC. Participa na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidades de homes e mulleres. CSIEE. Fai crítica de actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.10. Participar activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidades de homes e mulleres.	VSCB3.10.2. Colabora con persoas doutro sexo en diferentes situacións escolares.	CSC, CSIEE	CSC. Participa na vida cívica valorando a igualdade entre homes e mulleres. CSIEE. Colabora con persoas doutro sexo en diferentes situacións escolares.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.10. Participar activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidades de homes e mulleres.	VSCB3.10.3. Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.	CSC, CSIEE	CSC. Valora a igualdade entre homes e mulleres. CSIEE. Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.11. Respeitar os valores socialmente recoñecidos, coñecendo e apreciando os valores do Estatuto de autonomía e da Constitución española e os Dereitos e Deberes do Estatuto de autonomía e da Constitución española. Coñecer as institucións, organización e servizos públicos que garanten os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás no seu contorno.	VSCB3.11.1. Reflexiona sobre os dereitos e deberes da Constitución Española.	CSC	CSC. Reflexiona sobre os dereitos e deberes da Constitución Española.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.11. Respeitar os valores socialmente recoñecidos, coñecendo e apreciando os valores do Estatuto de autonomía e da Constitución española e os Dereitos e Deberes do Estatuto de autonomía e da Constitución española. Coñecer as institucións, organización e servizos públicos que garanten os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás no seu contorno.	VSCB3.11.2. Expresa a importancia de garantir os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás do seu contorno.	CSC, CCL	CSC. Valora a importancia de garantir os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás do seu contorno. CCL. Expresa a importancia de garantir os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás do seu contorno.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.11. Respeitar os valores socialmente recoñecidos, coñecendo e apreciando os valores do Estatuto de autonomía e da Constitución española e os Dereitos e Deberes do Estatuto de autonomía e da Constitución española. Coñecer as institucións, organización e servizos públicos que garanten os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás no seu contorno.	VSCB3.11.3. Participa no benestar da contorna próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.	CSC, CSIEE	CSC. Respeita e aprecia os valores e os Dereitos e Deberes do Estatuto de autonomía e da Constitución española. CSIEE. Participa no benestar de todos baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.12. Coñecer e expresar as notas características da convivencia democrática e a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática realizando razoamentos críticos.	VSCB3.12.1. Expresa as notas características da convivencia democrática.	CSC, CCL	CSC. Valora a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática realizando razoamentos críticos. CCL. Expresa as notas características da convivencia democrática
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.12. Coñecer e expresar as notas características da convivencia democrática e a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática realizando razoamentos críticos.	VSCB3.12.2. Argumenta a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática.	CSC, CCL	CSC. Argumenta a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática. CCL. Expresa as notas características da convivencia democrática.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.13. Contribuír á conservación do medio ambiente mantendo unha actitude crítica ante as faltas de respecto.	VSCB3.13.1. Analiza, explica e expón as causas e consecuencias da intervención humana no medio.	CSC, CSIEE	CSC. Analiza as causas e consecuencias da intervención humana no medio. CSIEE. Explica e expón as consecuencias da intervención humana no medio.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.13. Contribuír á conservación do medio ambiente mantendo unha actitude crítica ante as faltas de respecto.	VSCB3.13.2. Investiga criticamente a intervención humana no medio ambiente e comunica os resultados.	CSC, CAA, CSIEE, CMCT	CSC. Investiga criticamente a intervención humana no medio ambiente. CAA. Mantén unha actitude crítica ante as faltas de respecto. CSIEE. Critica a intervención humana no medio ambiente. CMCT. Comunica os resultados da investigación.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.13. Contribuír á conservación do medio ambiente mantendo unha actitude crítica ante as faltas de respecto.	VSCB3.13.3. Argumenta comportamentos de defensa e recuperación do equilibrio ecolóxico e de conservación do medio ambiente.	CSC, CCL	CSC. Argumenta comportamentos de defensa e recuperación do equilibrio ecolóxico. CCL. Argumenta comportamentos de conservación do medio ambiente.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.14. Empregar as novas tecnoloxías desenvolvendo valores sociais e cívicos en contornos seguros.	VSCB3.14.1. Realiza un uso ético das novas tecnoloxías.	CD, CSC	CD. Usa as novas tecnoloxías. CSC. Realiza un uso ético das novas tecnoloxías.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.14. Empregar as novas tecnoloxías desenvolvendo valores sociais e cívicos en contornos seguros.	VSCB3.14.2. Coñece o emprego seguro das novas tecnoloxías.	CSC, CD	CSC. Coñece o uso seguro das novas tecnoloxías. CD. Usa as novas tecnoloxías.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.15. Valorar as normas de seguridade viaria, analizando as causas e consecuencias dos accidentes de tráfico.	VSCB3.15.1. Colabora en campañas escolares sobre a importancia e a promoción do respecto das normas de educación viaria.	CSC, CSIEE	CSC. Valora as normas de educación viaria. CSIEE. Colabora en campañas escolares sobre a importancia e a promoción do respecto das normas de educación viaria.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.15. Valorar as normas de seguridade viaria, analizando as causas e consecuencias dos accidentes de tráfico.	VSCB3.15.2. Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico.	CSC, CCL, CMCT, CD	CSC. Valora as normas de seguridade viaria. CCL. Coñece pola prensa a información sobre os accidentes de tráfico. CMCT. Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico. CD. Analiza información en distintos soportes en relación cos accidentes de tráfico.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.15. Valorar as normas de seguridade viaria, analizando as causas e consecuencias dos accidentes de tráfico.	VSCB3.15.3. Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías.	CSC, CD, CAA	CSC. Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico. CD. Investiga as causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías. CAA. Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.15. Valorar as normas de seguridade viaria, analizando as causas e consecuencias dos accidentes de tráfico.	VSCB3.15.4. Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.	CSC, CCL, CMCT, CD	CSC. Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico. CCL. Analiza as súas consecuencias. CMCT. Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico en diferentes soportes. CD. Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico en diferentes soportes.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.16. Investigar sobre a prevención de accidentes de tráfico xerando iniciativas e alternativas persoais.	VSCB3.16.1. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.	CSC, CSIEE, CAA, CMCT	CSC. Valora iniciativas e alternativas persoais sobre a prevención. CSIEE. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico. CAA. Investiga sobre a prevención. CMCT. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.16. Investigar sobre a prevención de accidentes de tráfico xerando iniciativas e alternativas persoais.	VSCB3.16.2. Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións.	CSC, CCL	CSC. Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico. CCL. Expón as conclusións.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.16. Investigar sobre a prevención de accidentes de tráfico xerando iniciativas e alternativas persoais.	VSCB3.16.3. Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.	CSC, CCL, CSIEE	CSC. Valora iniciativas e alternativas persoais sobre a prevención. CCL. Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico. CSIEE. Explica as medidas a tomar para previr accidentes de tráfico.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.	VSCB3.2.1. Aмосa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.	CAA, CSIEE, CSC	CAA. Valora de forma positiva a axuda dada e recibida. CSIEE. Aмосa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe. CSC. Valora o traballo en equipo.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.	VSCB3.2.2. Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.	CAA, CSIEE, CSC	CAA. Valora de forma positiva as estratexias ofrecidas entre iguais. CSIEE. Recorre ás estratexias de axuda entre iguais. CSC. Valora o traballo en equipo.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.	VSCB3.2.3. Respecta as regras durante o traballo en equipo.	CSC	CSC. Respecta as regras durante o traballo en equipo.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.	VSCB3.3.1. Argumenta a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social.	CCL, CSC	CCL. Argumenta a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos. CSC. Implicase na elaboración e no respecto das normas.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.	VSCB3.3.2. Participa na elaboración das normas da aula.	CCL, CSC, CSIEE	CCL. Axuda a elaboración das normas da aula. CSC. Implicase na elaboración e no respecto das normas. CSIEE. Participa na elaboración das normas da aula.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.	VSCB3.3.3. Respecta as normas do centro escolar.	CSC	CSC. Respecta as normas do centro escolar.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo.	CSC, CSIEE	CSC. Valora a resolución de conflitos. CSIE. Resolve os conflitos de modo construtivo.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	VSCB3.4.2. Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións.	CSC, CSIEE	CSC. Valora a resolución de conflitos. CSIEE. Media na resolución de conflitos.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	VSCB3.4.3. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.	CCL, CSC	CCL. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos e intencións nas relacións interpersoais. CSC. Valora a resolución de conflitos.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	VSCB3.4.4. Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.	CSC, CSIEE	CSC. Valora a resolución de conflitos. CSIEE. Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.5. Comprender o sentido da responsabilidade social e a xustiza social empregando a capacidade de reflexión, síntese e estruturación.	VSCB3.5.1. Razona o sentido da responsabilidade social e da xustiza social.	CAA, CSC	CAA. Comprende o sentido da responsabilidade e da xustiza social. CSC. Razona o sentido da responsabilidade e da xustiza social.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.5. Comprender o sentido da responsabilidade social e a xustiza social empregando a capacidade de reflexión, síntese e estruturación.	VSCB3.5.2. Identifica e analiza criticamente desigualdades sociais.	CSC, CSIEE	CSC. Identifica criticamente desigualdades sociais. CSIEE. Analiza criticamente desigualdades sociais.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.5. Comprender o sentido da responsabilidade social e a xustiza social empregando a capacidade de reflexión, síntese e estruturación.	VSCB3.5.3. Describe condutas solidarias.	CSC, CCL	CSC. Valora as condutas solidarias. CCL. Describe condutas solidarias.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.6. Practicar o altruísmo no contorno próximo sensibilizando sobre o seu valor.	VSCB3.6.1. Amósase xeneroso no seu contorno próximo.	CSC	CSC. Amósase xeneroso cos cercanos.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.6. Practicar o altruísmo no contorno próximo sensibilizando sobre o seu valor.	VSCB3.6.2. É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.	CCL, CSC, CSIEE	CCL. Realiza exposicións orais sobre o valor e cometido de causas altruístas. CSC. Sensibiliza no seu contorno sobre causas altruístas. CSIEE. É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.6. Practicar o altruísmo no contorno próximo sensibilizando sobre o seu valor.	VSCB3.6.3. Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa	CSC, CSIEE	CSC. Valora o altruísmo. CSIEE. Colabora en causas altruístas coa comunidade educativa.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.7. Crear un sistema de valores asumindo os dereitos e deberes do alumnado, realizando xuízos morais de situacións escolares e resolvendo dilemas morais con supostos prácticos.	VSCB3.7.1. Coñece e respecta os dereitos e deberes do alumnado.	CSC	CSC. Coñece e respecta os dereitos e deberes do alumnado.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.7. Crear un sistema de valores asumindo os dereitos e deberes do alumnado, realizando xuízos morais de situacións escolares e resolvendo dilemas morais con supostos prácticos.	VSCB3.7.2. Realiza xuízos morais, de xeito guiado, de situacións escolares.	CSC, CSIEE	CSC. Coñece e respecta os dereitos e deberes do alumnado. CSIEE. Realiza xuízos morais, de xeito guiado, de situacións escolares.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.7. Crear un sistema de valores asumindo os dereitos e deberes do alumnado, realizando xuízos morais de situacións escolares e resolvendo dilemas morais con supostos prácticos.	VSCB3.7.3 Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.	CSC, CSIEE	CSC. Coñece e respecta os dereitos e deberes do alumnado. CSIEE. Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.

ÁREA	CA	EA	C_Clave	Mínimo esixible
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.8. Respeitar os valores universais comprendendo a necesidade de garantir os dereitos básicos de todas as persoas.	VSCB3.8.1. Argumenta o carácter universal dos dereitos humanos.	CSC, CCL	CSC. Comprende a necesidade de garantir os dereitos de todas as persoas. CCL. Argumenta o carácter universal dos dereitos humanos.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.8. Respeitar os valores universais comprendendo a necesidade de garantir os dereitos básicos de todas as persoas.	VSCB3.8.2. Expón a importancia de que todas as persoas gocen dos dereitos básicos: saúde, benestar, alimentación, vestido, vivenda e asistencia médica.	CSC, CCL	CSC. Comprende a necesidade de garantir os dereitos de todas as persoas. CCL. Expón a importancia de que todas as persoas gocen dos dereitos básicos: saúde, benestar, alimentación, vestido, vivenda e asistencia médica.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.8. Respeitar os valores universais comprendendo a necesidade de garantir os dereitos básicos de todas as persoas.	VSCB3.8.3. Axuíza criticamente as circunstancias de persoas que viven en situacións de privación dos dereitos básicos.	CSC, CSIEE	CSC. Comprende a necesidade de garantir os dereitos de todas as persoas. CSIEE. Axuíza criticamente as circunstancias de persoas que viven en situacións de privación dos dereitos básicos.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.9. Comprender a declaración da igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social, aplicándoa á análise do contorno social.	VSCB3.9.1. Argumenta e expón mediante imaxes a importancia de garantir a igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.	CCL, CCEC, CSC	CCL. Expón mediante imaxes a importancia de garantir a igualdade de dereitos e a non discriminación por ningunha razón. CCEC. Argumenta mediante imaxes a importancia de garantir a igualdade de dereitos e a non discriminación por ningunha razón. CSC. Comprende a necesidade de garantir a declaración de igualdade de dereitos de todas as persoas.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	B3.9. Comprender a declaración da igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social, aplicándoa á análise do contorno social.	VSCB3.9.2. Descubre e axuíza criticamente casos próximos de desigualdade e discriminación.	CSC, CSIEE	CSC. Comprende a necesidade de garantir a declaración de igualdade de dereitos de todas as persoas. CSIEE. Descubre e axuíza criticamente casos próximos de desigualdade e discriminación.

4. CONTIDOS, ACTIVIDADES E MATERIAIS DIDÁCTICOS

4.1. CONTIDOS

CIENCIAS DA NATUREZA EP5

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
CIENCIAS DA NATUREZA	BLOQUE 1 - INICIACIÓN Á ACTIVIDADE CIENTÍFICA	b, e, h, i	B1.1. Iniciación á actividade científica. B1.2. Emprego de diferentes fontes de información. B1.3. Lectura de textos propios da área. B1.4. Utilización das tecnoloxías da información e comunicación para buscar e seleccionar información, simular procesos e comunicar conclusións sobre os traballos realizados. B1.5. Uso progresivamente autónomo do tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas, imaxes etc.). B1.6. Xestión de ficheiros.
CIENCIAS DA NATUREZA	BLOQUE 1 - INICIACIÓN Á ACTIVIDADE CIENTÍFICA	a, b, c, d, e, h, i	B1.7. Aproximación experimental a cuestións científicas próximas á súa realidade. B1.8. Traballo individual e cooperativo. B1.9. A igualdade entre homes e mulleres. B1.10. A conduta responsable. B1.11. A relación cos demais. A resolución pacífica de conflitos. B2.12. Toma de decisións: criterios e consecuencias. B1.13. Desenvolvemento de hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade. Técnicas de traballo. Recursos e técnicas de traballo individual. B1.14. Hábitos de prevención de enfermidades e accidentes, na aula e no centro. B1.15. Emprego de diversos materiais, tendo en conta as normas de seguridade. B1.16. Elaboración de protocolos de uso das TIC na aula. B1.17. Valoración da necesidade de controlar o tempo destinado ás tecnoloxías da información e da comunicación e do seu poder de adición.
CIENCIAS DA NATUREZA	BLOQUE 1 - INICIACIÓN Á ACTIVIDADE CIENTÍFICA	a, b, c, e, g, h, i	B1.18. Planificación e realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións, formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, montando, realizando e extraendo conclusións e presentando informes en diferentes soportes.
CIENCIAS DA NATUREZA	BLOQUE 2. O SER HUMANO E A SAÚDE	e, h	B2.1. As funcións vitais no ser humano: recoñecemento da nutrición como unha función vital para os seres humanos. B2.2. Identificación dos aparellos relacionados con ela (aparellos respiratorios, dixestivo, circulatorio e excretor). B2.3. Recoñecemento das características básicas do sistema reprodutor humano e as diferenzas entre sexos. Funcionamento do sistema reprodutor. B2.4. Descrición dos sentidos e do sistema nervioso e valoración da súa importancia en relación co medio e co resto dos seres humanos. B2.5. O aparello locomotor.
CIENCIAS DA NATUREZA	BLOQUE 2. O SER HUMANO E A SAÚDE	a, b, c, d, h, k, m	B2.6. Saúde e enfermidade. Principais enfermidades que afectan aos aparellos e sistemas do organismo humano. B2.7. Hábitos saudables para previr enfermidades. B2.8. Trastornos alimenticios. B2.9. Efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas. B2.10. Tipos de dietas. Elaboración de menús saudables. Clasificación de alimentos. Análise de etiquetas de produtos.
CIENCIAS DA NATUREZA	BLOQUE 3. OS SERES VIVOS	e, h	B3.1. Seres vivos e seres inertes. Diferenciación. B3.2. Organización interna dos seres vivos e estrutura dos seres vivos: células, tecidos: tipos; órganos; aparellos e sistemas: principais características e funcións.
CIENCIAS DA NATUREZA	BLOQUE 3. OS SERES VIVOS	e, h, l	B3.3. Os seres vivos: características, clasificación e tipos. B3.4. Os animais vertebrados e invertebrados, características e clasificación. B3.5. As plantas: a estrutura e fisioloxía. A fotosíntese.
CIENCIAS DA NATUREZA	BLOQUE 3. OS SERES VIVOS	a, e, h, i, l, o	B3.6. As relacións entre os seres vivos. Cadeas alimentarias. B3.7. Características e compoñentes dun ecosistema. B3.8. Observación e estudo dun ecosistema próximo, recoller datos, facer hipóteses e recollendo os resultados en diferentes soportes. B3.9. Actuacións humanas que modifican o medio natural. Extinción de especies. B3.10. Interese pola observación e polo estudo rigoroso de todos os seres vivos. B3.11. Emprego de medios tecnolóxicos para o estudo dos seres vivos.
CIENCIAS DA NATUREZA	BLOQUE 4. MATERIA E ENERXÍA	e, h	B4.1. Comparación e clasificación dos materiais segundo propiedades físicas observables: dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica.

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
CIENCIAS DA NATUREZA	BLOQUE 4. MATERIA E ENERXÍA	e, g, h	B4.2. Diferentes procedementos para a medida da masa e do volume dun corpo. B4.3 Explicación de fenómenos físicos observables en termos de diferenzas de densidade. A flotación nun medio líquido.
CIENCIAS DA NATUREZA	BLOQUE 4. MATERIA E ENERXÍA	a, e, h	B4.4. Fontes de enerxía e materias primas: a súa orixe. Enerxías renovables e non renovables. B4.5. Fontes de enerxías renovables e non renovables. O desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo.
CIENCIAS DA NATUREZA	BLOQUE 4. MATERIA E ENERXÍA	b, c, e, g, h, i	B4.6. Realización de experiencias sinxelas sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá e doméstica: a combustión, a oxidación e a fermentación. B4.7. Identificación de produtos químicos habituais no fogar e dos posibles riscos para o organismo. B4.8. Identificación na etiquetaxe dos símbolos de perigo máis comúns.
CIENCIAS DA NATUREZA	BLOQUE 5. A TECNOLOXÍA, OBXECTOS E MÁQUINAS	c, e, h, j	B5.1. Uso das máquinas eléctricas na vida cotiá e doméstica. Normas de seguridade. B5.2. As máquinas eléctricas. B5.3. A transmisión da electricidade. B5.4. Elementos dos circuitos eléctricos. B5.5. Efectos da electricidade. B5.6. Condutores e illantes
CIENCIAS DA NATUREZA	BLOQUE 5. A TECNOLOXÍA, OBXECTOS E MÁQUINAS	a, e, h, i	B5.7. A ciencia: presente e futuro da sociedade. Beneficios e riscos das tecnoloxías e produtos. Importantes descubrimentos e inventos.

CIENCIAS SOCIAIS EP5

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS	a, b, d, e, h, i	B1.1.Iniciación ao coñecemento científico, toma de conciencia das súas fases e a súa aplicación n nas Ciencias sociais. Proposta de traballo que xurda dun problema, acontecemento ou inxuedanza e que supoña un proceso de investigación e acción que garanta participación activa do alumnado e facilite o proceso de autorregulación de aprendizaxes. B1.2.Busca e selección de información empregando as TIC e outras fontes (directas e indirectas), organización, análise, documentación do proceso (mediante uso do cartafoles) e comunicación das conclusións. B1.3.Planificación e xestión de proxectos co fin de acadar obxectivos. Iniciativa emprendedora.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS	a, b, c, d	B1.4.Emprego de técnicas de estudo individual e de estratexias de traballo cooperativo. Valoración do esforzo e coidado do material. B1.5.Participación activa e construtiva na vida social, uso das normas de convivencia. B1.6.A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS	b, e, h, i, o	B1.7.Utilización da terminoloxía propia da área. - Organización de ficheiros temáticos de termos propios da área. B1.8.Fomento de Técnicas de animación á lectura de textos de divulgación das Ciencias sociais (de carácter social, xeográfico e histórico). - A prensa escrita e dixital como fonte de información. B1.9.Utilización e lectura de diferentes linguaxes textuais e gráficos.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA	h, e	B2.1.O Universo: galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA	h, e	B2.2.O sistema Sslar: o Sol e os planetas.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA	h, e, g	B2.3.O planeta Terra e a Lúa. Características. B2.4. Movementos terrestres e as súas consecuencias: as estacións do ano, día e noite, fusos horarios. B2.5.A translación da Lúa: as fases lunares. Eclipses e mareas.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA	h, g, e, i	B2.6.Cartografía. Planos, mapas e planisferios. Mapas temáticos. B2.7. Escalas e signos convencionais dun mapa. B2.8.Orientación no espazo: técnicas, instrumentos e estratexias. - Elaboración dun itinerario coa axuda de ferramentas dixitais.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA	e, g, h, o	B2.9.O clima e factores climáticos.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA	e, g, h, o	B2.10.As grandes zonas climáticas do planeta. B2.11.Tipos de climas de España e as súas zonas de influencia. O clima en Galicia.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA	h, i, o	B2.12.A paisaxe: elementos que a forman, tipos de paisaxes. B2.13.Características das principais paisaxes de España.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA	e, h, i, o	B2.14.A diversidade xeográfica das paisaxes de España: relevo e hidrografía. B2.15.O relevo e a rede hidrográfica de Galicia. Utilización de sistemas de información xeográfica.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA	a, b, h	B2.16.A intervención humana no medio. Estudo de campo das consecuencias da intervención humana na contorna. B2.17.A contaminación e o cambio climático. B2.18.Desenvolvemento sostible e consumo responsable.

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE	a, d, h	B3.1.A Constitución de 1978. B3.2.Dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE	a, d, h	B3.3.Forma de goberno: a monarquía parlamentaria. B3.4.As principais institucións políticas e as súas funcións. Elaboración de organigramas.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE	a, d, h	B3.5.Entidades territoriais e órganos de goberno. As comunidades autónomas, as cidades autónomas e as provincias.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE	a, d, h, o	B3.6.Manifestacións culturais e lingüísticas de España.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE	d, g, h, i	B3.7.Demografía e poboación. Variables demográficas. B3.8.Conceptos demográficos: poboación absoluta, densidade de poboación, distribución espacial, crecemento natural e crecemento real da poboación. B3.9.Representación gráfica de datos demográficos.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE	d, g, h, o	B3.10.Poboación de Galicia e España: distribución e evolución. Representación gráfica dalgúns datos demográficos de Galicia obtidos en fontes estatísticas: INE.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE	a, d, h, o	B3.11.Os movementos migratorios: éxodo rural, a emigración a Europa, a chegada de inmigrantes ao noso país. B3.12.Problemas actuais da poboación española. - Estudo de casos e debates.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE	h	B3.13.As actividades produtivas: recursos naturais e materias primas. B3.14.Productos elaborados. Artesanía e Industria. Formas de produción.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE	h, o	B3.15.As actividades económicas e os sectores produtivos de España.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO	g, o, h	B4.1.O tempo histórico. A Idade Media e a Idade Moderna: duración e datación dos feitos históricos significativos que as acoutan.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO	b, h, i	B4.2.As fontes históricas e a súa clasificación: fontes primarias e secundarias. Elaboración dun traballo comparativo entre tipos de fontes históricas.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO	g, h, i	B4.3.Técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado: os mapas históricos e as liñas do tempo.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO	b, d, h, o	B4.4.A península ibérica na Idade Media. B4.5.Al-Andalus e os reinos cristianos. B4.6.O Camiño de Santiago. O Románico. O Gótico. Proposta de realización dunha investigación e exposición sobre o Camiño de Santiago. B4.7.España e Galicia na Idade Moderna. B4.8.A época dos grandes descubrimentos. B4.9.A monarquía dos Austrias e os Borbóns. B4.10.A arte na Idade Moderna: Renacemento e Barroco.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO	d, h, o	B4.11.Noso patrimonio histórico e cultural.
CIENCIAS SOCIAIS	BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO	d, h, o	B4.12.Museos, sitios e monumentos históricos como espazos de aprendizaxe e gozo. Elaboración dunha guía dun museo próximo.

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA EP5

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR	a, c, e	B.1.1. Estratexias e normas para o intercambio comunicativo: participación; exposición clara; escoita; respecto á quenda de palabra; entoación adecuada; respecto polos sentimentos, experiencias, ideas, opinións e coñecementos dos e das demais.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR	e	B.1.2. Comprensión e expresión de mensaxes verbais e non verbais.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR	a, b, e	B1.3. Participación en situacións de comunicación, espontáneas e dirixidas, utilizando un discurso ordenado e coherente.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR	e	B1.4. Dedución das palabras polo contexto. Interese pola ampliación do vocabulario. Creación de redes semánticas sinxelas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR	b, e	B1.5. Comprensión global e específica de textos orais de diversa tipoloxía: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR	b, e	B1.6. Reprodución de textos adecuados ao nivel que estimulen o seu interese.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR	b, e	B1.7. Produción de textos orais segundo a súa tipoloxía segundo os diferentes formatos e intencións comunicativas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR	b, d, e	B1.8. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar, recoller datos, preguntar. Participación en enquisas e entrevistas. Comentario oral e xuízo persoal.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER	e	B2.1. Lectura en silencio e voz alta de distintos tipos de texto.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER	e	B2.2. Utilización de estratexias para a comprensión lectora de textos: consideración do título e das ilustracións. Identificación de palabras clave. Capítulos. Relectura. Anticipación de hipótese de significado e comprobación. Recoñecemento básico da tipoloxía textual.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER	b, e	B2.3. Lectura habitual de diferentes textos como fonte de información, de deleite e de diversión. B2.4. Selección de libros segundo o gusto persoal. B2.5. Lectura dos libros establecidos no Plan lector.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER	b, e, i	B2.6. Uso da biblioteca para a procura de información e utilización da mesma como fonte de aprendizaxe, información e lecer. B2.7. Lecturas dos libros establecidos no Plan lector.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER	a, b, e	B2.8. Iniciación á creación da biblioteca persoal.

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER	a, e	B2.9. Identificación e valoración crítica das mensaxes e valores transmitidos polo texto.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER	e, i	B2.10. Utilización guiada das Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR	e, i	B3.1. Produción de textos para comunicar coñecementos, experiencias e necesidades B3.2. Cohesión do texto: mantemento do tempo verbal, puntuación, concordancia e substitucións básicas. B3.3. Coherencia nas secuencias de ideas e feitos e no mantemento do tema. B3.4. Aplicación das normas ortográficas. Acentuación.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR	b, e	B3.5. Valoración da propia produción escrita, así como da produción escrita dos seus compañeiros.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR	b, e, i	B3.6. Normas e estratexias para a produción de textos: planificación (función, destinatario, xeración de ideas, estrutura...) B3.7. Textualización en frases con secuencia lineal. B3.8. Revisión e mellora do texto. B3.9. Realización de ditados, interpretando previamente o seu contido.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR	e	B3.10. Uso autónomo do dicionario, incorporando a súa consulta aos seus hábitos de escritura.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR	b, e, h, i	B3.11. Creación de textos utilizando a linguaxe verbal e non verbal con intención informativa: carteis publicitarios. Anuncios. Cómic.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR	a, d, e	B3.12. Uso da linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR	b, e, i	B3.13. Utilización guiada das Tecnoloxías da Información e a Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR	e	B3.14. Produción de textos segundo Plan de escritura do centro
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	e	B4.1. A palabra. B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras e explicación reflexiva do seu uso en situacións concretas de comunicación (nome, verbo, adxectivo, preposición, adverbio, pronomes, artigos). Características e uso de cada clase de palabra. B4.3. Conxugación dos verbos regulares e irregulares máis frecuentes.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	e	B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras e explicación reflexiva do seu uso en situacións concretas de comunicación (nome, verbo, adxectivo, preposición, adverbio, pronomes, artigos). Características e uso de cada clase de palabra. B4.4. Vocabulario. Frases feitas. Formación de substantivos, adxectivos e verbos. Recursos derivativos: prefixos e sufixos na formación de nomes, adxectivos e verbos. B4.5. Recoñecemento e observación reflexiva dos constituíntes oracionais: a oración simple, suxeito e predicado. B4.6. Recoñecemento e uso dalgúns conectores textuais básicos.

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	e	B4.7. Uso eficaz do dicionario para ampliación de vocabulario e como consulta ortográfica e gramatical.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	e	B4.8. Clases de nomes: comúns, propios, individuais, colectivos, concretos e abstractos. B4.9. Ortografía: utilización das regras básicas de ortografía. Regras de acentuación. Signos de puntuación. B4.10. As relacións gramaticais Recoñecemento e explicación reflexiva das relacións que se establecen entre o substantivo e o resto dos compoñentes do grupo nominal.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	e, i	B4.11. Utilización de material multimedia educativo e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	d, e, o	B4.12. As variedades da lingua. B4.13. Coñecemento xeral de realidade plurilingüe de España e a súa valoración como fonte de enriquecemento persoal e como unha mostra da riqueza do noso patrimonio histórico e cultural.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	d, e, o	B4.14. Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA	e	B5.1. Valoración dos textos literarios como vehículo de comunicación e como fonte de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas e como gozo persoal.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA	e	B5.2. Lectura guiada de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. B5.3. Lectura comentada de poemas, relatos e obras teatrais. B5.4. Identificación de recursos literarios. B5.5. Distinción entre conto e lenda. Coñecemento de lendas españolas e doutros países.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA	e	B5.4. Identificación de recursos literarios.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA	b, e	B5.6. Creación de textos literarios en prosa ou en verso, valorando o sentido estético e a creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións, e teatro.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA	a, b, e	B5.7. Comprensión, memorización e recitado de poemas co ritmo, entoación e dicción adecuados.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA	b, e	B5.8. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios.
LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA	b, e, o	B5.9. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada) como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.

LINGUA GALEGA E LITERATURA EP5

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR	a, e	B1.1. Comprensión de textos orais procedentes da radio, da televisión ou da internet, con especial incidencia na noticia, na entrevista, na reportaxe infantil e nos debates de actualidade, para obter información xeral sobre feitos e acontecementos que resulten significativos e distinguindo, de maneira xeral, información de opinión e elaboración dun resumo.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR	b, d, e	B1.11. Actitude de cooperación e de respecto en situacións de aprendizaxe compartida.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR	e, o	B1.13. Uso, de maneira xeral, dunha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR	a, d, e, o	B1.14. Recoñecemento e valoración, de maneira global, das diferenzas dialectais orais da lingua galega, como elemento enriquecedor da lingua.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR	a, d, e, o	B1.15. Identificación da lingua galega con calquera contexto de uso oral da lingua: en diferentes ámbitos profesionais (sanidade, educación, medios de comunicación...) e en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR	b, d, e, i	B1.2. Valoración dos medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe. B1.3. Uso de documentos audiovisuais como medio de obter, identificar, seleccionar, clasificar, con progresiva autonomía informacións relevantes para aprender.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR	a, b, c, e, o	B1.4. Interpretación elemental en textos orais da retransmisión, da ironía e de dobres sentidos.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR	a, b, c, e, o	B1.5. Comprensión e produción de textos orais breves para aprender e para informarse, tanto os creados con finalidade didáctica como os de uso cotián, de carácter informal (conversas entre iguais e no equipo de traballo) e dun maior grao de formalización (exposicións da clase, entrevistas ou debates).
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR	a, c, e	B1.6. Actitude de escoita adecuada ante situacións comunicativas (tolerancia ás opinións, escoita atenta, respecto das de quen fala sen interrupcións inadecuadas).
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR	a, c, d, e	B1.7. Participación e cooperación nas situacións comunicativas de relación social especialmente as destinadas a favorecer a convivencia (debates, exposicións curtas, conversas, expresións espontáneas, asembleas, narracións orais, entrevistas) con valoración e respecto das normas que rexen a interacción oral (quendas de palabra, roles diversos no intercambio, respecto ás opinións das demais persoas, ton de voz, posturas e xestos adecuados).
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR	a, b, e	B1.8. Uso de estratexias elementais para comprender e facer comprender as mensaxes orais: fluidez, claridade, orde, léxico apropiado, pronuncia correcta, ton de voz, entoación, xestualidade, incorporación das intervencións das demais persoas e formulación de preguntas coherentes.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR	b, e, i	B1.9. Produción de textos orais sinxelos propios dos medios de comunicación social mediante simulación para ofrecer e compartir información.

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR	d, e	B1.10. Utilización de estratexias para potenciar a expresividade das mensaxes orais (miradas e posturas corporais).
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER	b, e, i, j, o	B2.1. Comprensión da información relevante en textos das situacións cotiás de relación social: correspondencia, normas, programas de actividades, convocatorias. B2.2. Comprensión de textos sinxelos procedentes dos medios de comunicación social (incluídas webs infantís e xuvenís) con especial incidencia na noticia e na entrevista para obter información xeral, localizando informacións destacadas. B2.3. Comprensión de textos sinxelos do ámbito escolar en soporte papel ou dixital para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso social (folletos informativos ou publicitarios, prensa, programas, fragmentos literarios).
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER	a, b, e	B2.14. Interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e como medio de comunicación de experiencias.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER	a, b, e, m	B2.15. Desenvolvemento da autonomía lectora, amosando capacidade de elección de temas e de textos e de expresión das preferencias persoais.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER	a, d, e, o	B2.16. Análise de textos sinxelos escritos en diferentes variedades, bastante evidentes, da lingua galega.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER	b, e	B2.4. Integración de coñecementos e de informacións procedentes de diferentes soportes para aprender, identificando e interpretando, con especial atención os datos que se transmiten mediante gráficos, esquemas e ilustracións.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER	b, e	B2.5. Subliñado, esquematización e resumo da información relevante dun texto sinxelo.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER	b, e	B2.6. Uso de certas estratexias de control do proceso lector (anticipación, formulación de hipóteses, relectura...).
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER	b, e, i	B2.7. Uso dirixido das tecnoloxías da información e da comunicación para a localización, selección, interpretación e organización da información.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER	b, e, o	B2.8. Realización de diferentes tipos de lectura: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal, de resolución de problemas.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER	a, b, e	B2.9. Lectura expresiva de textos literarios e non literarios, de diferente tipoloxía textual. B2.10. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios e non literarios.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER	a, b, e, i	B2.11. Uso da biblioteca de aula e do centro, amosando certo coñecemento da súa organización (catalogación, funcionamento) e participación en actividades literarias e na elaboración de propostas. B2.12. Comezo no uso das bibliotecas, incluíndo as virtuais, de xeito cada vez máis autónomo, para obter información e modelos para a produción escrita.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER	a, b, e	B2.13. Mantemento adecuado e ampliación da biblioteca persoal.

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR	a, b, e	B3.1. Uso, de maneira xeral, das estratexias de planificación, de textualización (formato, estrutura, ortografía e normas lingüísticas, puntuación, coherencia e cohesión...) e revisión como partes do proceso escritor.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR	a, b, e, i, o	B3.2. Composición de textos propios de situacións cotiás de relación social (correspondencia, normas, notas, invitacións e mensaxes curtas) de acordo coas características propias destes xéneros. B3.3. Composición de textos de información e de opinión sinxelos, característicos dos medios de comunicación social, sobre feitos e acontecementos significativos, con especial incidencia na noticia, na entrevista e no comentario breve sobre libros ou música, en situacións reais ou simuladas.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR	b, e	B3.4. Produción de textos relacionados co ámbito académico para obter, organizar e comunicar información (cuestionarios, resumos, esquemas, descricións e explicacións).
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR	a, b, e, j	B3.5. Redacción de textos breves e sinxelos: carteis publicitarios, anuncios, cómics, poemas, cancións e anécdotas.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR	b, d, e, i, j	B3.6. Uso das TIC, con certa autonomía, na busca de información, o tratamento dos textos e a realización de presentacións.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR	b, e, i, j	B3.7. Utilización de elementos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión (ilustracións, gráficos, táboas e tipografía) e ilustración creativa dos propios textos.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	e	B4.1. Uso e identificación intuitiva da terminoloxía seguinte nas actividades de produción e interpretación: denominación dos textos traballados; clases de palabras, sílaba tónica e átona; enunciados: frase e oración; tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo; enlaces: preposición; grupo de palabras: núcleo e complementos; substantivos, artigos e pronomes, adxectivo; tempo e modo verbal; persoa gramatical; modo imperativo e infinitivo; complementos do nome e complementos do verbo: o suxeito.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	b, e	B4.2. Coñecemento xeral das normas ortográficas, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas nos escritos. B4.3. Uso de procedementos de derivación, de comparación e de contraste para xulgar sobre a corrección das palabras e xeneralizar as normas ortográficas.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	e	B4.4. Comparación de estruturas sintácticas diversas para observar a súa equivalencia semántica ou posibles alteracións do significado.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	e	B4.5. Exploración das posibilidades do uso de diversos enlaces entre oracións (causa, consecuencia, finalidade, contradición...), así como algúns elementos de cohesión, en relación coa composición de textos.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	e	B4.6. Identificación, en oracións, do verbo e os seus complementos, especialmente o suxeito, e do papel semántico do suxeito (axente, paciente e causa). B4.7. Transformación de oracións sinxelas de activa en pasiva, e viceversa, para mellorar a comprensión de determinados textos.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	e	B4.8. Práctica do paso de estilo directo a estilo indirecto na narración, para mellorar a produción de textos.

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	b, e, i	B4.9. Uso eficaz do dicionario, en papel ou electrónico, na busca da ampliación do vocabulario e como consulta ortográfica e gramatical. B4.10. Ampliación do vocabulario, mediante o traballo con palabras sinónimas, antónimas, homónimas, polisémicas; aumentativos e diminutivos, frases feitas, siglas e abreviaturas. B4.11. Ampliación do vocabulario mediante os procedementos de creación de palabras: derivación (prefixos e sufixos) e composición.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	a, d, e, h, m, o	B4.12. Coñecemento xeral das características relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega e identificación e valoración desta lingua dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA	a, d, e, m, o	B4.13. Comparación entre aspectos das linguas que o alumnado coñece e/ou está a aprender para mellorar os procesos comunicativos e recoñecer as interferencias.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA	b, d, e, o	B5.1. escoita, memorización e reprodución de textos procedentes da literatura popular oral galega (refráns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos e cantigas), así como da literatura galega en xeral. B5.2. Valoración e aprecio do texto literario galego (oral ou non) como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA	b, d, e, i	B5.3. Lectura persoal, silenciosa e en voz alta de obras en galego adecuadas á idade e aos intereses (conto, cómic, novela). B5.4. Lectura guiada de textos da literatura infantil, adaptacións breves de obras literarias clásicas e literatura actual en diversos soportes.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA	b, d, e	B5.5. Lectura comentada de poemas, de relatos e de obras teatrais tendo en conta as convencións literarias (xéneros, figuras) e a presenza de certos temas e motivos repetitivos.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA	b, e	B5.6. Recreación e composición de poemas e relatos para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo, lembranzas, recoñecendo as características dalgúns modelos.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA	b, d, e	B5.7. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA	a, d, e, o	B5.8. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada), como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.
LINGUA GALEGA E LITERATURA	BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA	a, d, e, o	B5.9. Interese por coñecer os modelos narrativos e poéticos que se utilizan noutras culturas. B5.10. Comparación de imaxes, símbolos e mitos facilmente interpretables que noutras culturas serven para entender o mundo e axudan a coñecer outras maneiras de relacións sociais.

MATEMÁTICAS EP5

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
MATEMÁTICAS	BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS	b, g	B1.1. Proposta de pequenas investigacións en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS	b, g	B1.2. Achegamento ao método de traballo científico mediante o estudo dalgunhas das súas características e a súa práctica en situacións sinxelas.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS	b, e, g	B1.3. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS	b, g	B1.4. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para obter información, realizar cálculos numéricos, resolver problemas e presentar resultados.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 2. NÚMEROS	b, e, g, h	B2.1. Números enteiros, decimais e fraccións. B2.2. A numeración romana. B2.3. Orde numérica. Utilización dos números ordinais. Comparación de números. B2.4. Nome e grafía dos números de máis de seis cifras. B2.5. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas etc. B2.6. O sistema de numeración decimal: valor de posición das cifras. B2.7. O número decimal: décimas, centésimas e milésimas. B2.8. Fraccións propias e impropias. Número mixto. Representación gráfica. B2.9. Os números decimais: valor de posición. B2.10. Ordenación de conxuntos de números de distinto tipo.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 2. NÚMEROS	b, e, g	B2.3. Orde numérica. Utilización dos números ordinais. Comparación de números. B2.5. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas etc. B2.11. Concepto de fracción como relación entre as partes o todo. B2.8. Fraccións propias e impropias. Número mixto. Representación gráfica. B2.9. Os números decimais: valor de posición. B2.12. Redondeo de números decimais ás décima, centésima ou milésima máis próxima. B2.13. Redondeo de números naturais ás decenas, centenas e millares.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 2. NÚMEROS	g	B2.14. Fraccións equivalentes, redución de dúas ou máis fraccións a común denominador. B2.12. Redondeo de números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima. B2.15. Relación entre fracción e número decimal, aplicación á ordenación de fraccións.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 2. NÚMEROS	b, e, g	B2.16. Estimación de resultados. B2.17. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas. B2.18. Propiedades das operacións e relacións entre elas utilizando números
MATEMÁTICAS	BLOQUE 2. NÚMEROS	g	B2.19. Operacións con números CMCT naturais: suma, resta, multiplicación e división. B2.20. Identificación e uso dos termos propios da división. B2.21. Propiedades das operacións e relacións entre elas utilizando números naturais. B2.22. Operacións con fraccións. B2.23. Operacións con números decimais. B2.24. Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división.

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
MATEMÁTICAS	BLOQUE 2. NÚMEROS	b, g	B2.16. Estimación de resultados. B2.24. Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división. B2.25. Automatización de algoritmos. B2.26. Descomposición de forma aditiva e de forma aditivomultiplicativa. B2.27. Descomposición de números naturais atendendo o valor de posición das súas cifras. B2.28. Construción de series ascendentes e descendentes. B2.29. Obtención dos primeiros múltiplos dun número dado. B2.30. Obtención de todos os divisores de calquera número menor 100. B2.31. Descomposición de números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras. B2.32. Elaboración e uso de estratexias de cálculo mental. B2.33. Utilización da calculadora.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 2. NÚMEROS	b, e, g	B2.17. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas. B2.34. Resolución de problemas da vida cotiá.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 3. MEDIDA	b, e, g	B3.1. Elección da unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. B3.2. Realización de medicións. B3.3. Estimación de lonxitudes, capacidades, masas e superficies de obxectos e espazos coñecidos; elección da unidade e dos instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 3. MEDIDA	g	B3.8. Unidades de medida do tempo e as súas relación. B3.9. Equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos. B3.10. Lectura en reloxos analóxicos e dixitais. B3.11. Cálculos con medidas temporais.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 3. MEDIDA	g	B3.12. O sistema sesaxesimal. B3.13. O ángulo como unidade de medida dun ángulo. Medida de ángulos.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 3. MEDIDA	b, g	B3.14. Resolución de problemas de medida.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 4. XEOMETRÍA	g	B4.1. Posicións relativas de rectas e circunferencias. B4.2. Ángulos en distintas posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice... B4.3. Sistema de coordenadas cartesianas. Descrición de posicións e movementos. B4.4..A representación elemental do espazo, escalas e gráficas sinxelas.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 4. XEOMETRÍA	b, g	B4.5. Formas planas e espaciais: figuras planas: elementos, relación e clasificación. B4.6. Clasificación de triángulos atendendo aos seus lados e os seus ángulos.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 4. XEOMETRÍA	g	B4.7. Clasificación de cuadriláteros atendendo ao paralelismo dos seus lados. Clasificación dos paralelepípedos. B4.8. Concavidade e convexidade de figuras planas. B4.9. A circunferencia e o círculo. Elementos básicos: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 4. XEOMETRÍA	b, e, g	B4.10. Resolución de problemas de xeometría relacionados coa vida cotiá.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 5. ESTADÍSTICA E PROBABILIDADE	b, g	B5.1. Construción de táboas de frecuencias absolutas e relativas. B5.2. Iniciación intuitiva ás medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango. B5.3. Realización e interpretación de gráficas sinxelas: diagramas de barras, poligonais e sectoriais.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 5. ESTADÍSTICA E PROBABILIDADE	b, e, g	B5.4. Análise crítica das informacións que se presentan mediante gráficas estadísticas.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 5. ESTADÍSTICA E PROBABILIDADE	b, g	B5.5. Carácter aleatorio dalgunhas experiencias.
MATEMÁTICAS	BLOQUE 5. ESTADÍSTICA E PROBABILIDADE	b, e, g	B5.6. Iniciación intuitiva ao cálculo da probabilidade dun suceso.

EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA) EP5

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	BLOQUE 1. OBSERVACIÓN PLÁSTICA	j, e	B1.1. Indagación sobre as posibilidades plásticas dos elementos naturais e o seu uso con fins expresivos.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	BLOQUE 1. OBSERVACIÓN PLÁSTICA	j, e	B1.2. Exploración das posibilidades de materiais, texturas, formas, cores etc. sobre diferentes soportes. B1.3. Análise da interrelación dos códigos e a intencionalidade comunicativa. B1.4. Interese por aplicar ás representacións plásticas os descubrimentos obtidos na exploración de materiais. B1.5. Exploración das posibilidades expresivas da liña segundo a forma, a dirección, a situación espacial e a sensación de movemento e de repouso.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	BLOQUE 1. OBSERVACIÓN PLÁSTICA	j, e	B1.6. Documentación, rexistro e valoración de formas artísticas e artesanais representativas da expresión cultural. B1.7. Realización de fotografías (enfoque e planos) para enriquecer un informe, para recoller actividades de centro, para ilustrar unha noticia,...
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	BLOQUE 2. EXPRESIÓN E CREACIÓN PLÁSTICA	j, e	B2.1. Uso de texturas para caracterizar imaxes e obxectos, e para o tratamento de imaxes dixitalizadas. B2.2. Preparación de documentos propios da comunicación artística: carteis, programas e guías. B2.3. Disposición á orixinalidade e á espontaneidade á hora de plasmar ideas.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	BLOQUE 2. EXPRESIÓN E CREACIÓN PLÁSTICA	j, e, a	B2.4. Comparación entre as formas que a representación do espazo adopta en diferentes áreas ou ámbitos, como mapas de estradas, guías, pintura de paisaxes e planos. B2.5. Construción de estruturas e transformación de espazos usando nocións métricas e de perspectiva. B2.6. Establecemento de revisións e reflexión sobre o traballo.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	BLOQUE 2. EXPRESIÓN E CREACIÓN PLÁSTICA	j, e	B2.7. Análise das formas de representación de volumes no plano segundo o punto de vista ou a situación no espazo. B2.8. Representación con distinta intencionalidade de formas abertas e pechadas, e dos límites e contornos e superficies.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	BLOQUE 2. EXPRESIÓN E CREACIÓN PLÁSTICA	j, h	B2.9. Uso de texturas para caracterizar obxectos e imaxes. B2.10. Aplicación da posibilidade expresiva da liña, segundo a forma, a dirección, a situación no espazo e a sensación de movemento ou repouso. B2.11. Recreación de espazos imaxinados aplicando conceptos básicos de composición, equilibrio e proporción.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	BLOQUE 2. EXPRESIÓN E CREACIÓN PLÁSTICA	a, b, c	B2.12. Constancia e esixencia progresiva no proceso de realización de tarefas plásticas aplicando estratexias creativas e respectando as normas previamente establecidas. B2.13. Seguimento das normas e das instrucións de manexo e conservación de instrumentos, materiais e espazos. B2.14. Asunción de responsabilidades no traballo individual e colectivo.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	BLOQUE 2. EXPRESIÓN E CREACIÓN PLÁSTICA	h, b	B2.15. Elaboración de deseños previos á realización dunha obra para chegar ao resultado final con orde e limpeza. B2.16. Establecemento de protocolos de organización, orde, limpeza e presentación.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	BLOQUE 2. EXPRESIÓN E CREACIÓN PLÁSTICA	i, j	B2.17. Documentación sobre producións artísticas nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación para un sinxelo tratamento das imaxes, o deseño, a animación e a difusión dos traballos elaborados.
EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)	BLOQUE 3. DEBUXO XEOMÉTRICO	h, j	B3.1. Exploración das posibilidades da liña recta para iniciar os traballos de xeometría. B3.2. Seguimento de normas e das instrucións de manexo das ferramentas básicas do debuxo técnico.

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS EP5

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA	m, k	B1.1. O autoconcepto. A autovaloración; os trazos de personalidade. A autoconciencia emocional. A respectabilidade e a dignidade persoal. O estilo persoal positivo.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA	m, a	B1.2. As emocións. Identificación, recoñecemento, expresión e verbalización. Causas e consecuencias. Asociación pensamento-emoción. B1.3. O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva. A resiliencia.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA	b	B1.4. A responsabilidade. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas. Valoración do erro como factor de aprendizaxe e mellora.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA	b, m	B1.5. A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade nun mesmo e nunha mesma, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. A toma de decisións persoal meditada. Tolerancia á frustración
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA	a, c	B1.6. A iniciativa. O emprendemento. A automotivación. A autoproposta de desafíos. A importancia da iniciativa privada na vida económica e social. B1.7. Busca e elaboración de información por diversas fontes.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA	b	B1.8. A toma de decisións persoais meditadas: técnicas e recursos. Causas e consecuencias das accións propias. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 2. A COMPRENSIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS	m	B2.1. As habilidades de comunicación. A percepción e o emprego do espazo físico na comunicación. Os elementos da comunicación non verbal que favorecen o diálogo: ton de voz e maneira de falar. Adecuación a diferentes contextos.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 2. A COMPRENSIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS	b, m, e	B2.2. Estratexias da linguaxe oral como instrumento de comunicación: escoitar, preguntar, argumentar.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 2. A COMPRENSIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS	c, m, e	B2.3. Os elementos da comunicación que favorecen o diálogo. Iniciación, mantemento e finalización de conversas. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a comunicación.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 2. A COMPRENSIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS	e, m	B2.4. A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 2. A COMPRENSIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS	b, m	B2.5. O diálogo. A busca do mellor argumento. A creación de pensamentos compartidos a través do diálogo. A inferencia e o sentido da expresión dos e das demais. A escoita activa e a axuda.

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 2. A COMPRENSIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS	c, m	B2.6. A intelixencia interpersoal. A empatía: atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. O altruísmo.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 2. A COMPRENSIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS	a, o	B2.7. O respecto, a tolerancia e a valoración do outro. As diferenzas culturais. Análise de situacións na escola e fóra dela que producen sentimentos positivos ou negativos no alumnado. B2.8. A diversidade. Respecto polos costumes e modos de vida diferentes ao propio.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 2. A COMPRENSIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS	c, m	B2.9. As condutas solidarias. A disposición de apertura cara aos demais: compartir puntos de vista e sentimentos. As dinámicas de cohesión de grupo. B2.10. Creación de textos empregando a linguaxe verbal e non verbal para comunicar ideas, sentimentos e situacións.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	b, m	B3.1. Aplicación dos valores cívicos en situacións de convivencia no contorno inmediato (familia, centro escolar, grupo, amizades, localidade). Desenvolvemento de actitudes de comprensión e solidariedade. Valoración do diálogo para solucionar os conflitos de intereses en relación coas demais persoas. B3.2 Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais nos grupos nos que se integra e participación nas tarefas e decisións.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	d, m	B3.14. As diferenzas de sexo como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Identificación e rexeitamento de desigualdades entre mulleres e homes no mundo laboral e na vida cotiá.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	d, m	B3.14. As diferenzas de sexo como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Identificación e rexeitamento de desigualdades entre mulleres e homes no mundo laboral e na vida cotiá.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	a	B3.15. Os valores sociais e a democracia. Os principios de convivencia que establecen o Estatuto de autonomía de Galicia e a Constitución española. Dereitos e deberes. Características que debe posuír unha sociedade democrática.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	a	B3.16. Características da convivencia democrática. Valores cívicos na sociedade democrática: respecto, tolerancia, solidariedade, xustiza, cooperación e cultura de paz.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	h, o, i	B3.17. O respecto e a conservación do medio ambiente. A actitude crítica ante a falta de respecto e conservación do medio ambiente. B3.18 Realización e interpretación de gráficos sinxelos
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	a, i	B3.19. Condutas responsables no uso das TIC: autonomía, autocontrol, seguridade, sentido ético. Análise da realidade que presentan os medios de comunicación para desenvolver a capacidade crítica e responsable.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	n	B3.20. A educación viaria. Respecto cara ás normas de mobilidade viaria. Identificación das causas e dos grupos de risco nos accidentes de tráfico. B3.21. Identificación de actitudes e de estratexias persoais e colectivas que contribúen a consolidar condutas e hábitos viarios correctos.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	n	B3.22. Busca, selección, análise e elaboración de informacións en relación cos accidentes de tráfico. B3.23. Comunicación da información elaborada por diferentes medios B3.24. Identificación de actitudes e estratexias individuais e colectivas de prevención de riscos viarios.

ÁREA	BLOQUE	Obx	Contidos
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	b	B3.3. A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación equitativa. As condutas solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, o compartir puntos de vista e sentimentos. B3.4. Estruturas e técnicas da aprendizaxe cooperativa.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	a	B3.5. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	c, m	B3.6. A resolución de conflitos. A linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais. As fases da mediación formal. A transformación do conflito en oportunidade.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	d	B3.7. A responsabilidade social e a xustiza social. Identificación e análise crítico das causas que provocan situacións de marxinação, de discriminación e de inxustiza social.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	a, m	B3.8. Desenvolvemento de actitudes de comprensión, de superación de prexuízos e de estereotipos, de cooperación e de solidariedade ante problemas e necesidades doutras persoas. Protección e amparo das persoas máis desfavorecidas.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	a, m	B3.9. Os dereitos e deberes. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e opinión. A liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión. A análise de feitos discriminatorios: maltrato. Exclusión de minorías étnicas, os campos de concentración, o holocausto. Os dereitos e deberes do alumnado.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	a, d	B3.10. Os dereitos e deberes. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e opinión. A liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión. A análise de feitos discriminatorios: maltrato. Exclusións das minorías.
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS	a, d	B3.11. Convivencia pacífica en sociedade e valores nos que se apoia: respecto, tolerancia, solidariedade, xustiza, compromiso, cooperación e cultura de paz. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a convivencia e o benestar dos grupos sociais. B3.12. Formas de discriminación: racismo, xenofobia, homofobia, transfobia, desigualdade de oportunidades. B3.13. Feitos discriminatorios: maltrato, exclusión de minorías étnicas, campos de concentración, o holocausto e segregación por enfermidade. Análise.

1. ACTIVIDADES, MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

De maneira sistemática traballaremos coas actividades do método que utilizamos, adaptándoas e ampliándoas en función das necesidades de aprendizaxe de cada alumna e alumno.

Empregaranse todos aqueles materiais e recursos que se considere favorecen o proceso educativo e o desenvolvemento das capacidades do alumnado. Para a súa selección atenderase a criterios pedagóxicos.

Libros de texto: Editorial Santillana, proxecto “Saber facer”.

Para o desenvolvemento das actividades utilizaremos:

- Materiais curriculares impresos: libros de texto, guías didácticas, programas de estudo eficaz, dicionarios, libros de consulta, fichas didácticas...
- Outros recursos didácticos: fotos, diapositivas, pósteres, mapas...
- Materiais elaborados polo profesorado (folletos, guías, instrucións, xornais...)
- Material funxible: cadernos do alumnado, lapis, cartolinas, folios, ceras, pinturas...
- Recursos dixitais: aula virtual do centro, ordenador da aula, proxector, encerado dixital, xogos interactivos etc.
- Material de PT e AL.
- Biblioteca do centro e biblioteca de aula.
- Materiais impresos aportados polo alumnado ou profesorado.
- Elementos do contorno natural: sementes, pedras, follas, etc.

As visitas e saídas que se fagan na nosa contorna serán aproveitadas como recurso da comunidade, aproveitando as posibilidades que ofrecen tanto as institucións públicas como privadas en colaboración coa escola. Ademais, calquera das instalacións ou medios dos que se dispoñen no centro poden ser moi útiles no desenvolvemento de calquera das áreas, polo que non se descarta a súa utilización ao longo do curso na medida do posible.

Toda esta organización de actividades e recursos está supeditada ao estricto cumprimento do Protocolo Covid mentres este estea en vigor, e ao posible recurso ao ensino semipresencial ou a distancia, se se dera o caso.

5. AVALIACIÓN

Entendemos a avaliación como un proceso integral, no que se contemplan diversas dimensións ou vertentes: análise do proceso de aprendizaxe do alumnado, partindo da súa avaliación inicial; análise do proceso de ensino e da práctica docente; e análise das programacións de aula. No proceso docente teremos en conta a Orde do 9 de xuño de 2016 pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

5.1 AVALIACIÓN DO PROCESO DE APRENDIZAXE DO ALUMNADO

A avaliación concíbese e practícase do seguinte xeito:

Continua e global, xa que atende a aprendizaxe como proceso, contrastando os diversos momentos ou fases, e ademais, tendo en conta o progreso do alumno-a no conxunto das áreas do currículo. Contémplanse tres modalidades:

- Avaliación inicial. Achega datos sobre o punto de partida de cada alumno-a, proporcionando unha primeira fonte de información sobre os coñecementos previos e características persoais, que permiten unha atención ás diferenzas e unha metodoloxía adecuada.
- Avaliación formativa. Concede importancia á evolución ao longo do proceso, conferindo unha visión das dificultades e progresos de cada caso.
- Avaliación sumativa. Establece os resultados ao termo do proceso total de aprendizaxe en cada período formativo e a consecución dos obxectivos.
  - **Individualizada**, centrándose na evolución de cada alumno-a e na súa situación inicial e particularidades.
  - **Integradora**, para o que contempla a existencia de diferentes grupos e situacións e a flexibilidade na aplicación dos criterios de avaliación que se seleccionan.
  - **Cualitativa**, na medida en que se aprecian todos os aspectos que inciden en cada situación particular e se avalían de forma equilibrada os diversos niveis de desenvolvemento do alumno-a, non só os de carácter cognitivo.
  - **Orientadora**, dado que achega ao alumno ou alumna a información precisa para mellorar a súa aprendizaxe e adquirir estratexias apropiadas.

5.2 INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Algúns dos procedementos e instrumentos existentes e que utilizaremos para avaliar o proceso de aprendizaxe son os seguintes:

- **Observación sistemática:**
  - Escala de observación
  - Rexistro anecdótico persoal

- **Análise das producións do alumnado:**
  - Resumos
  - Traballos de aplicación e síntese
  - Caderno da clase
  - Textos escritos
  - Producións orais

- **Intercambios orais co alumnado:**
  - Diálogo
  - Entrevista
  - Postas en común
  - Asambleas

- **Probas específicas:**
  - Obxectivas
  - Abertas
  - Exposición dun tema
  - Resolución de exercicios

- **Autoavaliación**

- **Coavaliación**

5.3 AVALIACIÓN INICIAL

Durante os primeiros días de curso, pasarémoslle ao alumnado unha avaliación inicial para diagnosticar o punto de partida de cada grupo e a realidade educativa do mesmo. Estas probas completaranse coa observación directa e con toda aquela información que cada docente poida recabar.

5.4 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN.

- 50% Controis que se realizarán en cada tema.
- 40% Traballo diario na clase: remata as tarefas amosando interese polo coidado e a presentación dos traballos e respecto pola norma ortográfica.
- 10% Actitude e comportamento na clase: presta atención, amosa interese por colaborar e superar as dificultades, respecto polos demais (compañeiros e profesores).

O equipo docente do grupo decidirá de forma colexiada na reunión de avaliación final a promoción ou non promoción do alumnado.

5.5 AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

Atenderá estes aspectos:

- a) Organización e coordinación do equipo de nivel. Grao de definición. Distinción de responsabilidades.
- b) Planificación das tarefas. Dotación de medios e tempos. Distribución de medios e tempos. Selección do modo de elaboración.
- c) Participación. Ambiente de traballo e participación. Clima de consenso e aprobación de acordos. Implicación dos membros. Proceso de integración no traballo. Relación e implicación dos pais. Relación entre o alumnado, e entre o alumnado e os profesores.

Alguns dos procedementos e instrumentos existentes para avaliar os devanditos aspectos son os seguintes

- Cuestionarios a alumnado e familias
- Intercambios orais con alumnado e familias
- Resultados do proceso de aprendizaxe do alumnado

5.6 AVALIACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DE AULA

A fin de establecer unha avaliación plena de todo o proceso avaliaranse os seguintes indicadores:

- Desenvolvemento en clase da programación
- Relación entre obxectivos e contidos
- Adecuación de obxectivos e contidos coas necesidades reais
- Adecuación de medios e metodoloxía coas necesidades reais

6. METODOLOXÍA DIDÁCTICA

6.1 PRINCIPIOS PEDAGÓXICOS XERAI

O proceso de ensinanza e aprendizaxe debe cumprir os seguintes requisitos:

- Partir do nivel de desenvolvemento do alumnado e das súas aprendizaxes previas.
- Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización dos seus coñecementos previos e da memorización comprensiva.
- Posibilitar que o alumnado realicen aprendizaxes significativas por si sos.
- Favorecer situacións nas que o alumnado deben actualizar os seus coñecementos.
- Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñen sentido para o alumnado, co fin de que resulten motivadoras.

En coherencia co exposto, os principios que orientan a nosa práctica educativa son os seguintes:

- **Metodoloxía activa.** Supón atender dous aspectos intimamente relacionados: a integración activa do alumnado na dinámica xeral da aula e na adquisición e configuración das aprendizaxes, e a participación no deseño e desenvolvemento do proceso de ensino e aprendizaxe.
- **Motivación.** Consideramos fundamental partir dos intereses, demandas, necesidades e expectativas do alumnado. Tamén será importante arbitrar dinámicas que fomenten o traballo en grupo.
- **Autonomía na aprendizaxe.** Como consecuencia dos dous puntos anteriores, a metodoloxía favorece a maior participación do alumnado. Concrétase nos seguintes aspectos:
  - Utilización dunha linguaxe sinxela, clara e estruturada na presentación dos contidos.
  - Gradación das actividades, cuxa xerarquización varía segundo a natureza de cada programa, aparecendo en último lugar as que requiren un maior grao de habilidade e autonomía.
  - Énfase nos procedementos e técnicas de aprendizaxe, que inclúen unha reflexión sobre os contidos obxecto de estudo e unha revisión final.
- **Programación cíclica.** Perfectamente integrada nos obxectivos xerais da etapa, e cunha rigorosa selección dos contidos, que reforzan o aprendido nos cursos precedentes e abren o coñecemento cara a novos temas.
- **Atención á diversidade do alumnado.** A nosa intervención educativa co alumnado asume como un dos seus principios básicos ter en conta os seus diferentes ritmos de aprendizaxe, así como os seus distintos intereses e motivacións.
- **Sensibilidade pola educación en valores.** O progresivo acceso a formas de conduta máis autónomas e a crecente socialización do alumnado fai obrigada a educación en valores. Esta contéplase na presentación explícita de actividades que conducen á adopción de actitudes positivas sobre o coidado do propio corpo, a conservación da natureza, a convivencia.
- **Avaliación do proceso educativo.** A avaliación concíbese dunha forma holística, é dicir, analiza todos os aspectos do proceso educativo e permite a retroalimentación, a achega de informacións precisas que permiten reestruturar a actividade no seu conxunto.

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
CEIP Campomaioir - Ordes

Travesía de Campomaioir s/n
15680 ORDES (A CORUÑA)

881 880 886 ceip.campomaioir@edu.xunta.es
www.edu.xunta.gal/centros/ceipcampomaioir

6.2 AGRUPAMENTO DO ALUMNADO

CRITERIOS DE AGRUPAMENTO:

- Nivel de instrución
- Ritmo de aprendizaxe
- Intereses
- Motivación
- Natureza da área ou da actividade

TIPOS DE AGRUPAMENTO:

- Aula
- Gran grupo
- Pequeno grupo
- Talleres
- Grupos de actividade

6.3 ORGANIZACIÓN DOS ESPAZOS

A distribución de espazos fórmase a partir destes obxectivos:

- Estricto cumprimento do Protocolo Covid
- Incrementar as posibilidades de interacción grupal na medida do posible
- Potenciar na actividade escolar un grao de autonomía suficiente
- Permitir o aproveitamento de espazos alleos á propia aula

O ESPAZO DA AULA

Algúns dos aspectos a ter en conta no modelo de aula son os seguintes:

- Aula-grupo
- Materiais integrantes da aula
- Relación con agrupamentos
- Disposición da aula
- Recursos para a mobilización
- Relación espacial profesor-alumnado
- Condicións xerais (iluminación, estado etc.)

OS ESPAZOS DE USO ESPECÍFICO

Algúns destes espazos son os seguintes:

- Biblioteca
- Laboratorio
- Talleres
- Sala de informática
- Sala de usos múltiples

6.4 ORGANIZACIÓN DO TEMPO

A organización do tempo contéplase desde dúas perspectivas claramente diferenciadas: a confección dun horario xeral, co correspondente desenvolvemento das áreas, acorde coa súa óptima temporalización, e a elaboración dun horario de actividade docente, no que se expón as restantes actividades organizativas do centro. En consecuencia, teremos en conta as seguintes variables:

ÁREAS E HORARIOS

- Ciencias naturais
- Ciencias sociais.
- Educación artística.
- Educación física.
- Lingua galega e literatura
- Lingua castelá e literatura.
- Lingua estranxeira.
- Matemáticas.
- Valores cívicos e sociais
- Relixión e moral católica

ACTIVIDADE DOCENTE

- Coordinación de nivel
- Coordinación de grupos
- Atención a pais
- Acción titorial
- Apoio e clases de reforzo

6.5 SELECCIÓN DE MATERIAIS E RECURSOS

Os criterios de selección dos materiais curriculares que adoptamos seguen un conxunto de criterios homoxéneos que proporcionan resposta efectiva ás formulacións xerais de intervención educativa e ao modelo didáctico anteriormente propostos. De tal modo, establécense oito criterios ou directrices xerais que perfilan a análise:

- Adecuación ao contexto educativo do centro.
- Correspondencia dos obxectivos promovidos cos do Proxecto educativo do centro
- Coherencia dos contidos propostos cos obxectivos
- A progresión de contidos e obxectivos e a correspondencia e fidelidade con cada área
- A adecuación aos criterios de avaliación do centro
- A variedade das actividades e a súa potencialidade para a atención ás diferenzas individuais
- A claridade e amenidade gráfica e expositiva
- A existencia doutros recursos que facilitan a actividade educativa

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
CEIP Campomaioir - Ordes

Travesía de Campomaioir s/n
15680 ORDES (A CORUÑA)
881 880 886 ceip.campomaioir@edu.xunta.es
www.edu.xunta.gal/centros/ceipcampomaioir

Atendendo a todos eles, establecemos unha serie de pautas concretas que dirixirán a nosa selección e que están plasmadas na seguinte guía de valoración de materiais curriculares.

INDICADORES:

1. Encádrase con coherencia no Proxecto educativo do centro.
2. Cobre os obxectivos do currículo.
3. O número de unidades organiza adecuadamente o curso.
4. Os obxectivos están claramente explicitados.
5. Os contidos seleccionáronse en función dos obxectivos.
6. A selección de contidos está adecuada ao nivel de desenvolvemento psicoevolutivo do alumnado.
7. A progresión é adecuada.
8. Contribúe ao desenvolvemento das competencias básicas.
9. Parte dos coñecementos previos do alumnado.
10. Asegura a realización de aprendizaxes significativas.
11. Esperta a motivación cara ao estudo e a aprendizaxe.
12. Potencia o uso das técnicas de traballo intelectual.
13. Presenta actividades de reforzo e de ampliación.
14. A cantidade de actividades é suficiente.
15. Permiten a atención á diversidade.
16. As actividades están ben diferenciadas dos contidos.
17. As informacións son exactas, actuais e cientificamente rigorosas.
18. A información e as explicacións dos conceptos exprésanse con claridade.
19. Facilita a memorización comprensiva mediante unha adecuada organización das ideas, destacando as principais sobre as secundarias.
20. As imaxes achegan aclaracións ou ampliacións ao texto.
21. Recórrese suficientemente á información gráfica mediante esquemas, táboas, gráficos, mapas, etc.
22. A disposición dos elementos nas páxinas aparece clara e ben diferenciada.
23. O aspecto xeral do libro resulta agradable e atractivo para o alumno-a.
24. Presenta materiais complementarios que facilitan o desenvolvemento do proceso docente.

7. A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E AS MEDIDAS PARA AFRONTAR OS PROBLEMAS DE APRENDIZAXE

1. VALORACIÓN INICIAL E VÍAS DE ACTUACIÓN

Con obxecto de axustarnos o máximo posible á realidade dos noso alumnado, acordamos realizar unha valoración das súas características segundo os seguintes parámetros:

Que valorar:

- Rendemento do alumno-a no curso anterior.
- Personalidade.
- Afeccións e intereses.
- Situación económica e cultural da familia.

Como obter a información:

- Informes de titores anteriores.
- Cuestionario ao alumnado.
- Entrevista individual.
- Cuestionario aos pais.
- Entrevista con pais.

Deste xeito, o centro prevé distintas vías de resposta ante o amplo abano de capacidades, estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses do alumnado.

Programación de contidos e actividades.

As actividades que se propoñan respostarán ás distintas capacidades e estilos de aprendizaxe como aos diverxentes intereses e motivacións do alumnado.

- Contidos.

Dentro do conxunto de contidos que asignemos para a súa aprendizaxe por parte do alumnado a cada área e curso, estableceremos unha diferenciación entre información básica e información complementaria. É dicir, en primeiro lugar fixaremos un corpo de contidos esenciais que deben ser aprendidos por todos para alcanzar os obxectivos previstos. A partir de aí, consideraremos outra serie de contidos que poderán ser traballados ou non en función das peculiaridades e necesidades de cada alumn@.

- Actividades.

As actividades organizaranse por categorías en función da súa distinta finalidade. Por unha banda, contemplaremos actividades de reforzo, de consolidación daquelas aprendizaxes que consideramos básicas; para iso, o nivel de dificultade das tarefas propostas estará en consonancia coa asequibilidade media que caracteriza á información esencial. Doutra banda, deseñaremos outro tipo de actividades máis diversificadas que impliquen ben unha complexidade maior, ben unha ampliación da perspectiva do tema traballado.

Metodoloxías diversas.

O mellor método de ensino para alumnos cunhas determinadas características pode non selo para alumnos con características diferentes e á inversa. É dicir, os métodos non son mellores ou peores en termos absolutos, senón en función de que o tipo de axuda que ofrecen responda ás necesidades que en cada momento demandan o alumnado.

As adaptacións na metodoloxía didáctica son un recurso que se pode introducir na forma de enfocar ou presentar determinados contidos ou actividades, como consecuencia de diversas circunstancias:

- Os distintos graos de coñecementos previos detectados no alumnado.
- A existencia de diferentes graos de autonomía e responsabilidade entre o alumnado.
- A identificación de dificultades en procesos anteriores con determinado alumnado.

Estas modificacións non deberían producirse só como resposta á identificación de dificultades, senón como prevención das mesmas.

Material didáctico complementario.

A utilización de materiais didácticos complementarios permite axustar o proceso de ensinanza e aprendizaxe ás diferenzas individuais do alumnado. De forma xeral, este tipo de material persegue catro obxectivos:

- Consolidar contidos cuxa adquisición por parte do alumnado supón unha maior dificultade.
- Ampliar e profundar en temas de especial relevancia para o desenvolvemento da área.
- Practicar habilidades instrumentais ligadas aos contidos de cada área.
- Enriquecer o coñecemento daqueles temas ou aspectos sobre os que o alumnado mostran curiosidade e interese.

Agrupamentos flexibles e ritmos diferentes.

A organización de grupos de traballo flexibles no seo do grupo básico permite o seguinte:

- Que o alumnado poidan situarse en distintas tarefas.
- Propor actividades de reforzo ou profundización segundo as necesidades de cada grupo.
- Adaptar o ritmo de introdución de novos contidos.

Este tipo de adaptacións require unha reflexión sobre dous aspectos:

- As aprendizaxes básicas e imprescindibles para seguir progresando.
- A incorporación dunha avaliación que detecte as necesidades de cada grupo.

2. REFORZO EDUCATIVO E ACTIVIDADES DE AMPLIACIÓN

Para aplicar o reforzo educativo, algunhas das medidas a tomar son:

- Realización dunha avaliación inicial, outra procesual e a final.
- Iniciar cada unidade cunha chuvia de ideas sobre o que xa coñece o alumnado do tema.
- Partir sempre nas explicacións por aquilo que lle resulte máis próximo ó alumno.
- Ter presentes as observacións recollidas nos diferentes informes doutras etapas educativas e no expediente do alumnado.
- Ter unhas determinadas horas á semana apoio na aula para Lingua e Matemáticas.
- Establecer o apoio do profesorado especialista (PT, AL...) dentro ou fóra da aula.
- Levar a cabo unha tarefa en equipo con todos os docentes que traballan co mesmo grupo (profesora de audición e linguaxe, de pedagogía terapéutica, docentes doutras materias, etc.)
- Situar a cada alumno no lugar que resulte máis apropiado para favorecer o seu traballo.
- Desenvolver actividades en equipo favorecendo a socialización, cooperación, a toma de decisións conxunta, o diálogo ...
- Variar os membros dos grupos de traballo tratando de que sexan equilibrados para que o alumnado cun nivel curricular maior axuden e motiven ao resto a alcanzar os obxectivos propostos ó tempo que eles mesmos os consolidan.
- Desenvolver actividades individuais que fomenten o repaso e a reflexión do alumno por si mesmo e a súa progresión cara á autonomía.
- Potenciar a comunicación coas familias e a súa participación na vida do centro.
- Variar os materiais empregados nas diferentes sesións.
- Propoñer actividades de reforzo para afianzar os coñecementos dados.
- Propoñer actividades de ampliación a quen o precise polas súas características.

A metodoloxía.

Partimos da constatación de que o alumnado e alumnas con dificultades de aprendizaxe aprenden, basicamente, da mesma forma que o resto. É dicir, os axustes metodolóxicos van responder a uns principios sobre a aprendizaxe comúns a todo o alumnado.

No entanto, convén pór a énfase na planificación, na flexibilidade, a metodoloxía activa e a globalización. Dentro deste contexto fíxanse unha serie de medidas especialmente beneficiosas:

- O traballo en pequeno grupo.
- As visitas e saídas ao contorno.
- O uso do ordenador e de diversidade de materiais e recursos.

Espazos.

Co obxectivo de favorecer o proceso de integración e crear as condicións óptimas para o fomento de interaccións ricas e fluídas, prevense as seguintes medidas:

- Salas para as actividades de apoio específico.
- Posibilidade de modificar a aula e de crear máis dun espazo.
- Disposición adecuada do mobiliario e coidado da acústica e a visibilidade.

Tempos.

A xestión do tempo guiarase por dous criterios: a adaptación ás peculiaridades especiais de cada alumno e a flexibilidade horaria. Así, algunhas actividades requirirán tempos máis prolongados

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
CEIP Campomaioir - Ordes

Travesía de Campomaioir s/n
15680 ORDES (A CORUÑA)

881 880 886 ceip.campomaioir@edu.xunta.es
www.edu.xunta.gal/centros/ceipcampomaioir

(talleres, saídas, etc.) e outras máis reducidos, debido á fatiga, falta de concentración ou outros problemas.

3.ADAPTACIÓNS CURRICULARES

Na aula de 5ºA hai un alumno cunha Adaptación Curricular:

ÁREAS ADAPTADAS: CIENCIAS NATURAIS, CIENCIAS SOCIAIS, LINGUA CASTELÁ, LINGUA GALEGA, MATEMÁTICAS, PRIMEIRA LINGUA ESTRANXEIRA (INGLÉS) E EDUCACIÓN ARTÍSTICA (SÓ MATERIA DE EDUCACIÓN MUSICAL).

Os elementos prescriptivos do currículo de quinto de Educación Primaria -obxectivos, contidos e criterios de avaliación- sofren adaptacións sendo suprimidos totalmente, traballándose conceptos básicos do segundo ciclo de Infantil e requisitos previos á lectoescritura.

8. CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

En termos xerais perseguimos favorecer propostas que axuden a conseguir unha formación no respecto de dereitos, no exercicio da tolerancia, dentro de principios democráticos de convivencia e mellorar a cohesión grupal e relacións internas.

Máis concretamente tratamos de:

- Fomentar a práctica de valores cívicos e democráticos (respecto polas demais persoas, polo mobiliario e bens comúns, tolerancia, solidariedade, dereitos humanos, medio natural, igualdade entre homes e mulleres ...)
- Mellorar o clima escolar (habitabilidade dos espazos, atmosfera ordenada e tranquila dentro da aula, etc.)
- Atender á diversidade

9. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO USO DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN (TIC)

Cada grupo dispón dunha aula virtual xestionada pola persoa responsable da titoría, na que se incorporarán contidos e actividades regularmente. Outro recurso a utilizar será tamén o ordenador de aula e o proxector, sobre todo para a realización de búsquedas guiadas por parte do alumnado en diferentes situacións.

Os obxectivos propostos para o alumnado do colexio en xeral, e polo tanto tamén para os do 5º nivel son:

- Usar metodoloxías que favorezan a aprendizaxe autónoma e crítica coa información.
- Utilizar distintos recursos tecnolóxicos para unha maior comprensión das áreas do currículo.
- Impulsar a integración dos hábitos de uso das TIC no contexto escolar, para o seu aproveitamento pedagóxico.
- Propiciar que o alumnado adquira as habilidades e os coñecementos necesarios para utilizar as TIC nos contornos de aprendizaxe, familiares e de lecer.
- Acadar que o alumnado acade a competencia dixital que establece a lexislación. Esta competencia consiste en dispoñer de habilidades para buscar, obter, procesar e comunicar información para transformala en coñecemento.

10. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR

Os dous quintos participarán activamente do plan lector do centro. Continuarase cunha hora de asignación semanal por aula para ir á biblioteca do centro para lectura e consulta.

A nivel xeral intentaremos:

- Incentivar nos nenos e nenas o gusto pola lectura, valorándoa como fonte de lecer e pracer, de coñecemento da cultura, como recurso e disfrute persoal.
- Introducir ao alumno nas novas tecnoloxías en temas relacionados coa lectura.
- Traballar a linguaxe oral e escrita tendo por base diferentes textos adaptados ás súas idades.
- Intentar que o dicionario forme parte do material do alumno e que o empregue nos momentos de lectura e incluso no durante o traballo normal de clase. Para isto terán en todo momento un dos dicionarios encima da mesa.
- Traballar a comprensión, a memorización e a entoación con distintos tipos de texto (poéticos, narrativos e teatrais) de maneira que consigan un ritmo, pronunciación e entoación axeitado ao nivel do alumnado.
- Utilizar a lectura para ampliar o vocabulario e mellorar a comprensión e a ortografía.
- Usar a biblioteca como espazo de aprendizaxe, de consulta, de formación e lecer.
- Pautas para o traballo da lectura:
- O obxectivo principal é transmitir entusiasmo para facer lectores capaces e motivados:
  - Aplicar as estratexias de comprensión lectora a todo tipo de textos: literarios, científicos, didácticos e informativos.
  - Ensinarlles ao alumnado a definir o obxectivo co que len para que a lectura sexa coherente con el.
  - Elixir textos motivadores e axeitados ao nivel dos lectores. Traballarase a identificación da estrutura dos diferentes textos, as ideas principais e secundarias, o sentido dos distintos parágrafos e as relacións que entre eles se establecen.
  - Seleccionar, ademais do libro de texto, outros textos escritos e outros soportes.
  - Realizar procedementos de avaliación da comprensión lectora para detectar erros e aplicar as estratexias correctoras necesarias.
- Para comprobar a comprensión dos textos aplicaranse técnicas como os resumos, as redaccións e as respostas a preguntas acerca do lido.
- Empregar recursos audiovisuais a través de actividades que inclúan lectura de imaxes e de textos de forma comprensiva e crítica.
- Quincenalmente o alumnado acudirán unha hora á biblioteca para retirar libremente un libro. Levarano para a súa casa e farán un pequeno traballo quincenal no seu cadernillo de biblioteca.

Para conseguilo diariamente propoñeremos distintas actividades como:

- Activación de coñecementos previos sobre a lectura.
- Observación, descrición e comprensión de: título, debuxos, portada ...
- Traballos de escoita.
- Traballos de lectura silenciosa.
- Traballos de lectura colectiva en voz alta.
- Responder a preguntas de comprensión literal, crítica e interpretativa

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
CEIP Campomaioir - Ordes

Travesía de Campomaioir s/n
15680 ORDES (A CORUÑA)

881 880 886 ceip.campomaioir@edu.xunta.es
www.edu.xunta.gal/centros/ceipcampomaioir

11. CONTRIBUCIÓN AO PLAN LINGÜÍSTICO DO CENTRO

Seguindo as instrucións emanadas do Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia publicado pola Consellería de Cultura, Educación e O.U. (DOG 25/05/2010), impartiranse en castelán as materias de Matemáticas, Relixión e Educación Física ademais da propia Lingua Castelá. Impartiranse en lingua galega o resto das materias do nivel. Por outra banda o nivel suscribe plenamente o contido e obxectivos do plan lingüístico do centro, que por tal motivo se converte na guía a seguir no plantexamento de todas as actividades.

12. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

Durante o presente curso realizaremos actividades que sexan propostas polo equipos de actividades extraescolares e que se adapten ao Protocolo Covid.